Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● № 28 (8018). ● 10 февраль, 1983 йил ● ПАЙШАНБА ● Баҳоси 3 тийин

ДОИМИЙ КОМИССИЯНИНГ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон ССР Олий Совети соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссияси 9 февраль куни Тошкент область халқ депутатлари маҳаллий Советларининг аҳолига амбулатория-поликлиника ёрдамини яхшилаш борасидаги фаолиятини муҳокама қилди. Комиссия аъзолари қайд этиб ўтишганидек, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, соғлиқни сақлаш органлари область шаҳар ва қишлоқлари аҳолисига медицина хизматини такомиллаштириш соҳасида муайян ишларни амалга оширмоқдалар.

Бироқ депутатлар жойлардаги ишларнинг аҳволини муфассал текшириб, бунда амбулатория-поликлиника ёрдамини ташкил этишда ҳали жиддий камчиликлар мавжудлигини таъкидладилар. Бир қанча районлардаги медицина муассасаларининг иши ҳозирча бугунги кун талабларига мос келмайди. Баъзи поликлиникаларда беморлар аҳоли ишлаб чиқаришда банд бўлган пайтларда қабул қилинади, хонадонларга бориб медицина хизмати кўрсатиш яхши ташкил этилмаган. Шаҳар ва район советларининг ижроия комитетлари врач кадрларнинг қўнимсизлигига барҳам бериш медицина ходимларининг иш, турмуш ва дам олиш шароитларини яхшилаш тўғрисида етарлича ғамхўрлик қилмаяптилар.

Комиссия область маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, республика соғлиқни сақлаш министрлигига мажлисда қайд этиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш, хусусан медицина муассасаларини барча ихтисосдаги врачлар билан таъминлаш ҳамда улар учун зарур уй-жой, маиший шароитларни вужудга келтириш, касалхоналар ва амбулаторияларнинг бутун ишини такомиллаштириш юзасидан амалий чоралар кўришни тавсия этди. Касалхоналар, поликлиникалар, амбулаториялар тармоғини янада ривожлантиришга, барпо этилаётган соғлиқни сақлаш объектларининг ҳаммаси ўз вақтида ишга туширилишига кўпроқ эътибор берилиши керак.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК — ҲАММАНИНГ ИШИ

Коммунистик партия, Совет ҳукумати меҳнаткашлар турмуш фаровонлигини яхшилашни ўзларининг энг асосий вазифаси деб ҳисоблаб келдилар, бу мақсад йўлида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларида бу борада қилинажак ишлар янада конкретлаштириб берилди.

Ўтган куни бўлиб ўтган республика Компартияси Марказий Комитетининг IX Пленуми ана шу ҳаётий муҳим масалага бағишланди. Пленумда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов «КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари асосида 1983—1985 йилларда республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида» доклад қилди. Докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар мамлакат Озиқ-овқат программасини адо этиш, хусусан чорвачиликни ривожлантириш масалалари партия ва ҳукуматимизнинг, коммунистлар ва барча меҳнаткашларнинг диққат марказида турганлигини таъкидладилар. Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилиб, ўн биринчи беш йилликнинг қолган уч йилида республикада чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирларини маъқуллади.

Пленумда таъкидланганидек, чорвачилик маҳсулотлари, айниқса, гўшт ва сут етиштириш соҳасида эришилган даража меҳнаткашларнинг ортиб бораётган эҳтиёжларини қондирмаяпти. Чорвачиликда ҳали кўпгина ҳал этилмаган масалалар бор, бу тармоқни янада интенсив ривожлантириш учун резервлар ва имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаяпти.

Хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассисларга нисбатан талабчанликнинг сустлиги, ижрочилик интизоми бўшаштириб қўйилганлиги натижасида область ва район партия комитетларининг пленумларида ишлаб чиқилиб, маъқулланган тадбирлар ҳамиша ҳам бажариляпти, деб бўлмайди. Беш йилликнинг ўтган икки йилида областимизнинг Оҳангарон, Ғалаба, Янгийўл районлари давлатга гўшт, Чиноз райони сут сотиш планларини бажара олмади. Саноат чорвачилик комплекслари, айниқса паррандачилик фабрикалари маҳсулот етиштиришни кўпайтириш бўйича белгиланган суръатлардан анча орқада қолдилар.

Чорвачиликни ривожлантириш тадбирларини бажаришда қолоқликка йўл қўйилаётганлигининг сабабларидан бири қатор район ва хўжаликларда чорвачилик озуқа базасини мустаҳкамлаш учун зарур даражада ғамхўрлик қилинмаётганлигидадир. Ўтган йили областимизнинг бир қатор хўжаликларида, жумладан Калинин районидаги «Москва», Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозларида, «Чиноз» наслчилик совхоз техникумида сут соғиб олишни кўпайтиришда катта ютуқларга эришилиб, ҳар бир сигирдан олинган сут 5000 килограммдан ошган бир пайтда бир қатор хўжаликлар бу соҳада жуда орқада қолмоқдалар. Бўкадаги «Гулистон» совхози, Ғалаба районидаги «Заря коммунизма», Ленин номли колхозларда сигирлардан соғиб олинган сут миқдори бир йил ичида 425—550 килограммгача камайиб кетди.

Ғалаба районидаги бир қатор хўжаликларда, Орджоникидзе районидаги Ленин номли, «Правда» колхозларида, Чиноздаги «Янгиобод» совхозида ҳам чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш бўйича белгиланган тадбирлар яхши бажарилмаяпти.

Республика Компартияси Марказий Комитетининг пленуми чорвачилик комплекслари, репродукторлар, фермалар, паррандачилик фабрикалари ҳамда бошқа объектларни қуриш ва уларни реконструкция қилишда жиддий камчиликлар мавжудлигини рўй-рост очиб ташлади. Бундай нуқсонлар бизнинг областимизда ҳам бор. Айрим қурилиш ташкилотлари Оҳангарон, Ўрта Чирчиқ ва бошқа районлардаги объектлар учун ажратилган катта-катта капитал маблағларни жуда суст ўзлаштирмоқдалар. Натижада объектларни ишга тушириш планлари бажарилмаяпти. Айрим ҳолларда эса қатор камчиликлари бўлган объектлар фойдаланиш учун «қабул» қилиб олинмоқда.

1983—1985 йилларда республика бўйича гўшт ва тухум етиштиришни 1,5 баравар, сут етиштиришни 1,4 баравар ошириш вазифаси қўйилди. Областимиз чорвадорлари бу катта вазифанинг бажарилишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари керак. Қишлоқ хўжалигининг бу зарбдор тармоғи ходимлари беш йилликнинг охирида 31 минг тонна кўп гўшт, 192 миллион дона ёки 1982 йилдагидан 60 процент кўп тухум, 75 минг тонна ёки ўтган йили эришилганидан 45 процент кўп сут тайёрлашга ваъда берганлар. Бу катта ва масъулиятли вазифадир. Уни муваффақиятли ҳал этиш район ва шаҳар партия комитетлари, совет, хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари, мутахассислардан барча мавжуд имконият ва резервларни тезроқ ишга солиш учун аниқ мақсадни кўзлаб доимий иш олиб боришни талаб этади.

Чорвадорлар ўртасида белгиланган тадбирларни сўзсиз бажаришга қаратилган ташкилий-хўжалик ва ғоявий-сиёсий ишлар кучайтирилиши керак. Планлар ва мажбуриятларнинг бажарилиши учун хўжалик раҳбарларининг масъулияти оширилиши, коллективлардаги меҳнат ва ижрочилик интизоми мустаҳкамланиши, хўжасизлик ва уюшқоқсизликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши кескин кураш олиб борилиши лозим.

Чорвачиликни интенсивлаш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошириш аввало беш йилликнинг бу йилги — учинчи йили учун зиммага олинган социалистик мажбуриятлар тўла-тўкис уддаланишига боғлиқдир. Маълумки, бу йил областимиз чорвадорлари давлатга 47,5 минг тонна гўшт, 153 минг тонна сут, 325 миллион дона тухум тайёрлаш, қарийб минг тонна жун сотишга ваъда бердилар.

Чорвачилик — озуқадан бошланади, деб бежиз айтишмайди. Зарбдор тармоқ маҳсулдорлигини ошириш — ем-хашак етиштиришни кўпайтиришга боғлиқлиги сир эмас. Республика Компартияси Марказий Комитетининг пленуми ҳар гектар ердан олинадиган ем-хашакни ўрта ҳисобда 85 центнер озуқа бирлигига етказиш вазифасини қўйди. Бу кўрсаткичга эришиш барча районлар, хўжаликлар учун энг муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган ишдир. Бунинг учун беда, дон ва силос учун маккажўхори экиладиган майдонлар анча кенгайтирилиши, уларнинг ҳосилдорлиги бутун чоралар билан оширилиши талаб қилинади. Ем-хашакнинг тўйимлилиги, сифатлилигини кучайтириш учун илғор технологиядан фойдаланиш лозим.

Чорвачиликни ривожлантиришга саноат ва бошқа корхоналар ҳамда ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликлари катта ҳисса қўшишлари мумкин. Областимизда бу борада Чирчиқ, Янгийўл шаҳар партия ташкилотлари яхши тажриба тўпладилар. Бу шаҳарларда ташкил қилинган ёрдамчи хўжаликлар ҳар бир ишловчи ҳисобига йил давомида ўртача 30 килограмм гўшт етказиб бериш учун курашмоқдалар. Бу қимматли ташаббус ҳамма жойда қўллаб-қувватланиши ва авж олдирилиши керак.

Чорвачиликни ривожлантириш — чорвадорларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилинишини талаб этади. Буни колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотлари сира эътибордан четда қолдирмасликлари керак.

Чорвачилик — зарбдор фронт. Бу соҳани ривожлантириш, партия белгилаб берган топшириқларни бажариш ҳамманинг жонажон ишидир.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қишлоқ хўжалик техникасини яхши сақлаш борасидаги вазифалар тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда қайд этиладики, партиянинг аграр сиёсати изчиллик билан амалга оширилаётганлиги, колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси бутун чоралар билан мустаҳкамланаётганлиги натижасида республиканинг қишлоқ хўжалиги экономиканинг юксак даражада ривожланган механизациялашган секторига айланди.

Қишлоқда қудратли энергетика базаси вужудга келтирилди, колхоз ва совхозлар техника билан йил сайин тобора кўпроқ таъминланмоқда. Ҳозир қишлоқ хўжалигида 182 мингтадан кўпроқ трактор, 8 мингта комбайн, 36 мингта пахта териш машинаси, сал кам 43 мингта юк автомобили, 140 мингта электр мотори ва бошқа кўпгина машина-механизмлар бор. Қишлоқ хўжалигининг энергетика қувватлари 24 миллион от кучига етди ва ҳозир экин майдонининг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда 524 от кучига, ишловчи ҳар бир ходим ҳисобига бир йилда ўртача 12 от кучига баравардир. Бу—1965 йилдаги даражадан икки баравар ортиқдир.

Машина-трактор паркининг сифат состави ўзгарди, тракторларнинг энергия қуввати ва қишлоқ хўжалик машиналарининг унумдорлиги анча ошди.

Кейинги йилларда техникани ремонт қилиш, унга хизмат кўрсатиш ва сақлаш базаси янада ривожлантирилди. Тракторлар, машиналар ва механизмларга техника хизмати кўрсатиш яхшиланди, колхоз ва совхозлар малакали механизатор ҳамда инженер-техник кадрлар билан яхшироқ таъминланадиган бўлиб қолди.

Ана шуларнинг ҳаммаси ишларни механизациялаш даражасини ошириш, бу ишларни энг мақбул муддатларда бажариш, деҳқончилик ва чорвачиликда механизациялашган илғор технологияни жорий этиш имконини берди.

Колхоз ва совхозлар техника билан юксак даражада таъминланган бир шароитда мавжуд машина-механизмлар сақланишини таъминлаш, улардан авайлаб ва самарали фойдаланиш алоҳида муҳим аҳамият касб этади.

Шу боисдан республиканинг айрим колхоз ва совхозларида машиналардан фойдаланиш ва уларни сақлашда жиддий камчиликлар мавжуд, бу эса дала ишлари даврида техниканинг бекор туриб қолишига олиб келадики, бундай аҳволга йўл қўйиб бўлмайди.

Машина-трактор паркини ремонт қилиш ва сақлашни ташкил этишда жиддий нуқсонлар мавжуд. Шу сабабга кўра, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Жиззах, Сирдарё ва Қашқадарё областларининг колхоз ва совхозларида шу йилнинг 1 февралига қадар тракторларнинг 12—26 проценти, бошқа кўпгина машиналар тайёрлаб қўйилмаган. 1983 йил 2 февралда «Правда» газетасида эълон қилинган «Тез кунда далага» сарлавҳали мақолада шу нарса мутлақо тўғри қайд этиб ўтилган.

Тошкент области колхоз ва совхозлари механизаторлари, мутахассислари ва раҳбарларидан бир группасининг 1983 йил 29 январда «Тошкент ҳақиқати» газетасида ва 2 февраль куни «Ташкентская правда» газетасида эълон қилинган мурожаати техникага меҳр билан муносабатда бўлиш, уни тўғри сақлаш, унумдорлигини ошириш тўғрисида астойдил ғамхўрлик туйғуси билан суғорилгандир. Мурожаатда мавжуд техникадан фойдаланишни яхшилаш, машиналарнинг ишлаш муддатини узайтириш, уларнинг сақланиши учун ходимларнинг шахсий масъулиятини ошириш билан боғлиқ муҳим масалалар кўтарилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент области колхоз ва совхозларининг механизаторлари, мутахассислари ва раҳбарларидан бир группасининг техникага меҳр билан муносабатда бўлиш ва ундан фойдаланиш самарадорлигини ошириш тўғрисида қишлоқ хўжалигининг барча меҳнаткашларига қилган мурожаатини маъқуллади. Мурожаатни республика, область ва район газеталарида кўчириб босиш тавсия этилди.

1983 йилнинг 2 февралида «Правда» газетасида эълон қилинган «Тез кунда далага» сарлавҳали танқидий мақола ўз вақтида эълон қилинган ва тўғри деб топилди.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, область ва районларнинг агросаноат бирлашмаларига, қишлоқ хўжалик министрликлари ва идораларига мақолада қайд этиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан тўла-тўкис тадбирлар кўриш, барча қишлоқ хўжалик техникасини кўкламги дала ишлари бошлангунга қадар яқин кунлар ичида ремонт қилиб бўлиш ва тахт қилиб қўйишни таъминлаш таклиф этилди.

Область ва район партия комитетлари, қишлоқ хўжалик министрликлари ва идоралари, колхоз правлениелари, совхозларнинг дирекциялари, хўжаликларнинг партия ташкилотлари тошкентликларнинг мурожаатини колхозлар, совхозлар ва сельхозтехника корхоналарининг барча коллективларида кенг кўламда муҳокама қилишлари зарур. Ҳар бир хўжаликда ва сельхозтехника бўлинмасида машина-механизмларни сақлашни, уларга техника хизмати кўрсатишни, улардан фойдаланишни кескин яхшилаш борасида конкрет ташкилий-техникавий тадбирлар ишлаб чиқилсин ва амалга оширилсин. Машиналарнинг хизмат муддатлари узайтирилиши, уларни яхши сақлаш таъминланиши учун хўжалик механизаторлари, мутахассислари ва раҳбарларининг, сельхозтехника ходимларининг масъулияти кучайтирилсин.

Партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари машиналарнинг хизмат муддатларини узайтириш, ремонт ишлари сифатини ошириш, иш нормаларини тўла ва ошириб бажариш, пул маблағларини, запас қисмларни, материаллар ва нефть маҳсулотларини тежаб сарфлаш учун механизаторлар, ремонт ишчилари ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш борасидаги ишларни кучайтириб юборишлари керак. Техникадан фойдаланишда юксак кўрсаткичларга эришганлик, смена топшириқларини бажарганлик, бириктилган машиналарнинг сақланиши ва бутун ҳолда тутилиши учун маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирлари кенгроқ қўлланилсин. Механизаторларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилаш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилинсин.

И. Шерефитдинов (суратда) «Госкомсельхозтехника» Оққўрғон район бирлашмасининг илғор ишчиларидан ҳисобланади. У узоқ йиллардан буён мазкур бирлашмада электр қурилмалари слесари бўлиб ишлаб келмоқда. У доимо план ва топшириқларини ортиғи билан бажаришга эришмоқда.

В. Сироткин фотоси.

ЭКОНОМИКА — ТЕЖАМЛИ БЎЛСИН!

ҲАР БИР КИЛОВАТТ ҲИСОБДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-филиали коллективи давлат планларини бажаришда яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Кўпинча бирлашма бўлинмалари ўртасидаги мусобақада ғолиблик қиляпти. Филиал чеварлари юбилей йилини ҳам яхши якунладилар. Қўшимча ўнларча минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Коллектив фаолиятининг бошқа муҳим кўрсаткичлари ҳам кўнгилдагидек бўлди. Шунинг учун ҳам филиал юбилей йилида бирлашма бўйича мусобақа ғолиби деб топилди.

Ғолиб коллектив қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида зиммасига юксак мажбуриятлар олиб ишламоқда. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, пландагидан ташқари 4800 та костюм, 1400 та пиджак, 1000 та шим тикишга аҳд қилдилар.

Чеварлар ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун мусобақани авж олдиришяпти. Бунда, айниқса, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, ишлаб чиқариш илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг янги формаларини қўллашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтиришни асосан унумдорликни ошириш ҳисобига таъминлашмоқчи.

С. СУЛТОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

КЕЧА

ҒОЛИБ ЭКИПАЖ

ОЛМАЛИҚ. Кон-металлургия комбинатининг қўрғошин кони коллективи январь ойи топшириқларини корхонада муваффақиятли бажарди. Ой давомида қўрғошин-рух саралаш фабрикасига маҳсулотлар бир маромда етказиб турилди. Маъданлар таркибида металл миқдорининг анча кўп бўлиши натижасида маҳсулот реализация қилиш ойлик плани 117,7 процент бажарилди.

Куни кеча кон экскаватор экипажлари ўртасидаги меҳнат беллашувига якун ясалди. Январь ойи кўрсаткичларига кўра меҳнат ветеранлари М. Фисюн, Н. Анискин, Н. Шпилев, С. Замятин, А. Третьяков, С. Абдиевлардан иборат Н. Козин бошлиқ экипаж мусобақа ғолиби деб топилди.

СОВХОЗДА ЯНГИ АНСАМБЛЬ

КЕЧКИ иш вақти тугагач, Орджоникидзе районидаги Орджоникидзе номли совхоз идорасига бир группа ишчи-хизматчилар йиғилишди. Улар ўзлари учун ажратилган махсус хонага кириб, хўжалик меҳнаткашларига совға сифатида тайёрлаётган байрам концерт программаларини машқ қилишни давом эттиришди.

Ансамблнинг яқингинада тузилган бўлишига қарамай, унга қатнашувчиларнинг сони ортиб бораяпти. Ҳозирда ўндан зиёд ишчи-хизматчилар ҳаваскорлар сафида. Хўжалик томонидан уларга 3 минг сўмлик музика асбоблари олиб берилди. 23 февраль — Совет Армияси ва Ҳарбий денгиз флоти куни ансамбль қатнашчилари ўзларининг биринчи концерт программаларини намойиш этишади.

КЕЧА

САМАРАЛИ МЕҲНАТИМИЗ — БЕШ ЙИЛЛИККА

ТОШКЕНТ СУТ САНОАТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1983 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тошкент сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи КПСС XXVI съезди қарорларини бажара бориб, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб 1982 йил ва беш йиллик икки йили топшириғини ошириб адо этди. Икки йил мобайнида пландан ташқари 9 минг тонна қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти тайёрланди, хом ашёдан янада тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига 225 минг сўмлик маҳсулот олинди.

Бирлашма коллективи СССР Озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга интилиб, КПСС Марказий Комитети Бош Секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган вазифаларни ҳал эта бориб, хўжалик фаолиятини яхшилашга, интизомни мустаҳкамлашга, ишлаб чиқариш ички резервларидан тўлароқ фойдаланишга интилмоқда, шу мақсадда 1983 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилади. Ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан йиллик план муддатидан илгари, 25 декабрда бажарилади. Беш йилликнинг уч йили топшириғи 1 декабргача адо этилади. Йиллик планга қўшимча равишда 1,2 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади, беш минг тонна қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти, 30 тонна сариёғ тайёрланади. Маҳсулотнинг икки хил янги тури ўзлаштирилади. Маҳсулот етказиб бериш юзасидан барча мажбуриятлар белгиланган муддатларда ва ассортиментда, юқори сифат билан бажарилади.

Технологияни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, қўл меҳнатини механизациялаш давом эттирилади. Янги техникага оид 15 та тадбир амалга оширилади, 2 та механизациялаштирилган линия ишга туширилади, камида 25 минг сўм йиллик шартли иқтисодий самара берадиган 20 та рационализаторлик таклифи жорий этилади. Меҳнат унумдорлиги планга қўшимча равишда 1,5 процент оширилади. Меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашнинг бригада формасига ўтиш туталланади. Ишлаб чиқаришнинг бутун ўсишига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтининг бекор кетиши, кадрлар қўнимсизлиги, технологик асбоб-ускуналарнинг пландан ташқари бекор туриб қолишининг ҳамма турларини камайтириш ҳисобига меҳнат унумдорлиги 0,8 процент оширилади ва қўшимча равишда 550 тонна қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти тайёрланади.

Сут зардоби, айрон ва ёғи олинган сутдан тўлароқ ва самаралироқ фойдаланиш таъминланади. 280 минг киловатт-соат электр энергия ва 750 гигакалория иссиқлик энергияси тежалади. Пландан ташқари 20 минг сўмлик фойда олинади.

Коллективни социал ривожлантириш планига мувофиқ 50 нафар янги ишчи тайёрланади ва камида 195 ишчининг малакаси оширилади, минг киши иқтисодий таълимга жалб этилади.

Ёрдамчи хўжаликни кенгайтириш юзасидан ишлар давом эттирилади. Бош корхона ҳузурида чорвачилик фермаси ташкил этилади ҳамда қорамол ва майда моллар сони 200 тага, чўчқалар 100 бошга етказилади. Сабзавот етиштириладиган теплица фойдаланишга топширилади.

Тошкент сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи республика гўшт ва сут саноатининг барча ходимларини ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва 1983 йилги планни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақага актив қўшилишга даъват этади.

Социалистик мажбуриятлар бирлашма активининг йиғилишида қабул қилинган.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚУРИЛИШ МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНЛИ «УЗБЕКШАХТОСТРОЙ» ҚУРИЛИШ ТРЕСТИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1983 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Трест коллективи КПСС XXVI съезди, Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошира бориб, 1982 йил, ўн биринчи беш йиллик икки йили план ва топшириқларини муваффақиятли бажарди. Қурилиш тресли меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорларига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг «СССРнинг олтмиш йиллиги» мавзуидаги докладида баён этилган қоида ва хулосаларга иш билан жавоб бериб, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлай бориб, ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни оладилар:

Товар маҳсулот юзасидан йиллик план 28 декабрда бажарилади ва планга қўшимча равишда 330 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

Ишга тушириладиган объектларда меҳнат ва моддий-техника ресурсларини жамлаш ҳисобига қурилиш муддатлари қисқартирилади ҳамда «Резинотехника» заводи биринчи навбатининг 10 минг квадрат метр ишлаб чиқариш майдони, «Силикат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг иккинчи навбати, Ангрен шаҳрида 100 ўринли болалар касалхонаси, мактаб муддатидан илгари ишга туширилади. Социал-маданий, маиший объектлар бир маромда фойдаланишга топширилиши таъминланади. Объектларнинг камида 95 проценти «яхши» ва «аъло» баҳолар билан ишга туширилади. Қурилиш-монтаж ишлари йиллик ҳажмининг қарийб 80 проценти бригада пудрати асосида бажарилади. Меҳнат унумдорлигини ўстириш топшириғи 0,2 процент ошириб бажарилади.

Фан ва техника ютуқларини жорий этишдан 135 минг сўмлик ва рационализаторлик таклифларини жорий этишдан 520 минг сўмлик шартли йиллик иқтисодий самара олинади.

Бинокорлик материалларини оқилона сарфлаш ҳисобига 8 тонна металл прокати, 40 куб метр ёғоч-тахта, 40 тонна цемент иқтисод қилинади. Камида 250 нафар янги ишчи тайёрланади ва малакаси оширилади.

Москваликларнинг меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш учун кураш ҳаракатини авж олдириш тўғрисидаги ташаббуси қўллаб-қувватланади.

Социалистик мажбуриятлар трест коллективининг йиғилишида қабул қилинган.

ЖАНГОВАР ВА ТАЪСИРЧАН

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ

СОВЕТ халқи КПСС XXVI съезди қарорларини бажара бориб, коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида катта-катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Бугунги кунда социал-иқтисодий ва сиёсий ҳаётдаги муваффақиятларимиз жаҳон миқёсида кўзга ташланиб турибди. Лекин, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумида қайд этилганидек, мамлакатимизда партия, давлат ва меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш, кишиларни коммунистик эътиқод руҳида тарбиялаш, Ватанга, халққа садоқатли, сиёсий етук ватанпарвар интернационалистларни тарбиялаб етиштириш борасида ҳали кўп иш қилишимиз лозим. Шу ўринда таъсирчан, аниқ мақсадга йўналтирилган жанговар лекция пропагандасининг ролини янада ошириш алоҳида аҳамият касб этади.

Партия талаб қилганидек, ҳозир сиёсий ва лекция пропагандаси ишларини шундай олиб бормоқ керакки, токи ҳар бир меҳнаткаш коммунистик қурилиш планларини ўзларининг жонажон ишлари, халқ фаровонлигини оширишнинг ишончли негизи, она Ватанимиз куч-қудратини таъминлайдиган омил деб қабул қилсинлар. Мазкур партиявий наказ. КПСС Марказий Комитетининг лекция пропагандасини кучайтиришга қаратилган йўл-йўриқ ва кўрсатмалари, хусусан, «Идеологик, сиёсий-тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисидаги» қарори бизнинг кундалик фаолиятимизда йўлчи юлдуз бўлиб хизмат қилмоқда.

СССРнинг Озиқ-овқат программаси ва шу асосда халқ хўжалигини мисли кўрилмаган даражада тараққий эттириш, қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш, уни бошқаришни юқори поғонага кўтариш, ана шу долзарб проблемаларни тез ва муваффақиятли ҳал этиш ишларига бутун меҳнаткашлар оммасини жалб этиш, барча ишлаб чиқариш бўғинларида иш сифати ва самарадорлигини ошириш бугунги лекция пропагандамизнинг ўзагини ташкил этади.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети «Билим» жамияти ташкилоти атрофига уюшган ҳар бир идеология жангчиси бу муаммоларни чуқур идрок, теран ақл билан ҳис этадилар. Район «Билим» жамиятининг университет ташкилоти бутун республикамизда обрў-эътибор қозонган илмий ва сиёсий билимларни тарғибот қилувчи йирик даргоҳ ҳисобланади. Унинг 30 та бошланғич ташкилотига 1050 дан ошиқ активлар уюшган. Улар орасида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг 10 нафар академиги ва мухбир аъзолари, 75 нафар фан доктори ва профессор, 610 нафар фан кандидати ва доцентлар бор.

Ҳар бир совет кишисини коммунистик идеаллар руҳида тарбиялаш, улар онгига марксча-ленинча таълимот асосларини сингдириш, меҳнаткашларни сиёсий ва ҳозирги замон техника ҳамда иқтисодий билимлари билан қуроллантириш, уларни хўжаликни бошқаришга ўргатиш, партия ва давлат, меҳнат интизомига қатъий ва виждонан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш ҳозирги куннинг энг долзарб вазифасидир. Партиямизнинг ҳаётий позицияга асосланган, меҳнаткашларнинг турмуш-маданияти ва фаровонлигини юксалтиришга қаратилган қарор ва кўрсатмаларининг моҳиятини студентлар ва кенг халқ оммасига етказиш университет «Билим» жамияти аъзоларининг ҳамиша диққат-марказида турибди. Республикамизнинг бирор шаҳар ва қишлоғи йўқки, у ерларга зиёкорларимизнинг пойқадами етиб бормаган бўлсин. Ҳар йили улар томонидан 5000 дан зиёд лекция ва докладлар ўқилмоқда. Юзлаб коллектив чиқишлар уюштирилиб, «Ягона сиёсий кун», «Лекторлар куни», «Фан кунлари» ташкил этилмоқда. Албатта, гап тадбирларнинг сони ва миқдорида эмас. Биз асосий эътиборни лекция ва суҳбатларнинг жанговарлиги ва самарадорлигига, мазмундорлигига ва таъсирчанлигига қаратяпмиз.

Университет «Билим» жамияти правлениеси илмий-методик ишлар савияси ва сифатини тубдан яхшилашга катта эътибор бермоқда. 12 та бошланғич ташкилотимизда илмий-методик секциялар ишлаб турибди. Уларнинг кучи билан ҳар йили жойларда 40 та илмий-назарий ва методик конференциялар, семинарлар ўтказилмоқда. Айни вақтда илмий-методик секцияларда лекторларнинг чиқишлари тингланиб, мукаммал қилиб борилади. Энг яхши баҳоланган лекция текстлари оммавий брошюра ёки китобчалар ҳолида босилиб чиқариляпти.

Жамиятимиз аъзолари университетдан ташқарида ҳам жуда катта тарғиботчилик ва илмий-методик ишларни амалга оширмоқдалар. Улардан юздан ортиқ киши «Билим» жамияти республика, область ва шаҳар ташкилоти президиуми, правлениеси, илмий-методик советларнинг раҳбарлари ёки аъзоларидир. «Билим» жамияти Собир Раҳимов район ташкилоти ҳузуридаги 8 та илмий-методик Советга университетимиз «Билим» жамияти аъзолари раҳбарлик қилмоқда.

Район «Билим» жамияти университет ташкилоти правлениеси оммавий лекциялардан ташқари «Халқлар дўстлиги ва пролетар интернационализми» деб номланган халқ университети, ёш лекторлар мактаби ва бир неча лекторийларнинг ишини доимо назорат қилиб бормоқда. Президиум мажлисларида уларнинг ҳисоботлари тингланиб, камчилик ва нуқсонларни тугатиш тадбирлари кўрилмоқда. Халқ университетига профессор И. М. Жабборов раҳбарлик қиляпти. Бу университетни ҳар йили 100 студент битириб чиқаяпти. Ёш лекторлар мактабида эса ҳар йили 200 студент таҳсил кўряпти. Улардан энг яхшилари «Билим» жамияти аъзолигига қабул қилинади. Университет педагогик коллективи учун ташкил этилган доимий лекторийда давримизнинг актуал масалаларига бағишланган лекция ва суҳбатлар, учрашувлар ўтказилиб турилади. Шу йил январь ойида бу ерга «Главсредазирсовхозстрой» бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Н. Р. Ҳамроев ташриф буюрди. Университет коллективи унинг республикамиз миқёсида олиб борилаётган улуғвор ишлар, Ўзбекистонимизнинг сув хўжалиги, ирригация ва қурилиш масалалари, янгидан ташкил этилаётган совхозлар истиқболи ҳақидаги жуда мазмунли лекциясини зўр эътибор билан тинглади. Шунга ўхшаш учрашувлар мунтазам ўтиб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 й.) Пленуми қарорлари асосида лекторларимиз давлат ва меҳнат қонунларини пропаганда қилишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Тошкент шаҳар ички ишлар бўлимининг бошлиғи, милиция генерал-майори И. Ғ. Сатторовнинг Тошкентни коммунистик меҳнат, юксак маданият ва намунали жамоат тартиби ўрнатилган шаҳарга айлантирайлик деган мавзудаги лекцияси, Москва давлат университети халқаро ҳуқуқ кафедраси мудири, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. И. Тункин билан бўлган учрашув, унинг КПСС XXVI съезди, халқаро ҳуқуқ проблемалари, тинчлик ва хавфсизлик масалаларига бағишланган мазмунли лекциялари ниҳоятда жозибали бўлди. Университет «Билим» жамияти правлениеси шаҳримиздаги «Миконд», «Агрегат» ҳамда чинни заводлари маъмурияти билан ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамламоқда. Бу жойларда «Фан — ишлаб чиқаришга» лекторийлари узлуксиз ишлаб турибди. Лекторийларда университетнинг Ш. Ўрозаев, Л. Қаюмов, Ж. Мусаев, Н. А. Когай, А. Содиқов, Г. Ҳидоятов, Б. Б. Тал-Вирский каби етакчи олимлари ўзларининг сермазмун суҳбат ва лекциялари билан чиқмоқдалар.

Йўлдош Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи қошида ташкил этилган лекторийларга профессор-ўқитувчиларимиздан А. Абдусамедов ва К. Каримбековлар бошчилик қилишмоқда. Шаҳарнинг жуда кўп маҳаллаларини бирлаштирган бу лекторийнинг ишлари айниқса диққатга сазовор. Бу ерда партия ва ҳукуматимизнинг ички ва ташқи сиёсати, халқаро аҳвол, атеистик тарбия, совет турмуш тарзи, одоб ва аҳлоқ масалаларига бағишланган йиғилишлар, кечалар, меҳнат ва уруш ветеранлари билан учрашувлар ўтказилмоқда, суҳбат ва лекциялар ўқилмоқда. СССРнинг 60 йиллигига бағишланган «СССРнинг ташкил этилиши — партиямиз ленинча миллий сиёсатининг буюк тантанаси», «КПСС XXVI съезди СССР халқлари дўстлиги ва бирлигини янада мустаҳкамлаш тўғрисида», «Ишчи синфи — интернационал бирликнинг қудратли кучи», «КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми ва меҳнат интизоми», «Атеистик тарбия ва ҳаёт» деган мавзулардаги суҳбат ва лекциялар туркуми шулар жумласидандир.

Студент ёшларни она Ватанга муҳаббат, партия ва халққа чуқур садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг онгига социалистик интернационализм ва ҳарбий ватанпарварлик ғояларини сингдириш доимий ва долзарб масалалардан биридир. Университет «Билим» жамиятининг факультетлараро бошланғич ташкилотлари студент-ёшлар истиқомат қиладиган барча ётоқхоналарни ўз оталиқларига олишган. Бу студент-ёшлар масканларида лекция пропагандасининг ҳамма форма ва методларидан фойдаланган ҳолда қизиқарли кечалар, тарбиявий соатлар ўтказилиб турилади. Масалан, хорижий талабалар яшайдиган 81-ётоқхонани ўз оталиғига олган КПСС тарихи ва гуманитар фанлар факультети «Билим» жамияти бошланғич ташкилоти яқинда студентлар орасида партия ички ва ташқи сиёсатига бағишланган кеча ўтказди. Кечада чет эл студентларининг чиқишлари, уларнинг Ленин Ватанига, рус тилига бўлган меҳр-муҳаббат, совет ижтимоий тузумининг афзалликлари ҳақидаги фикрларини эшитиш, айниқса мароқли бўлди.

Университет «Билим» жамияти аъзолари пахта йиғим-терими даврида ҳам ибратли ишладилар. Махсус лекторлар группаси йиғим-терим кампанияси даврида далага йўл олди. Улар студентлар, колхозчи-деҳқонлар, механизаторлар орасида бўлиб, катта ташвиқот-тарғибот ишларини олиб боришди. Бу жиҳатдан Й. Иброҳимов, Ф. Надточиев, Э. Султонов, У. Муҳамаджонов, М. Эгамбердиев, А. Ҳамроева каби тарғиботчиларнинг беминнат меҳнатини алоҳида қайд этиб ўтмоқ даркор.

Жамият аъзоларидан 250 киши меҳнаткашларнң коммунистик руҳда тарбиялашдаги холис хизматлари учун шаҳар, область, республика ва иттифоқ «Билим» жамиятларининг фахрий ёрлиқлари, кўкрак нишонлари ҳамда қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланганлар. Университет партия комитети ва ректоратнинг яқиндан кўрсатиб келаётган катта ёрдами пропагандистик фаолиятимиз самарадорлиги ва таъсирчанлигини оширмоқда.

Студент-ёшларни ва барча меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш, улар қалбида она Ватан, ўз жонажон партиясидан фахрланиш туйғуларини уйғотиш, марксча-ленинча ғояларни омма онгига чуқур сингдириш, бутун куч-ғайрат, имконият ва тажрибаларни партия қўйган вазифаларни бажаришга даъват этиш университет «Билим» жамияти аъзоларининг жанговар вазифаларидир. Бу масъулиятли вазифаларни бажариш йўлида ўз билим ва тажрибамизни аямаймиз.

А. АЗИЗХОНОВ,

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети проректори, «Билим» жамияти ташкилоти правлениесининг раиси, профессор.

● Чирчиқдаги пойабзал фабрикаси 1983 йилда 30 дан зиёд янги моделдаги маҳсулотларни тайёрлаш мажбуриятини олган. Болаларга мўлжалланган бу пойабзаллар ўзига хос кўринишда эканлиги ҳамда пишиқлиги билан ажралиб туради. Суратда: фабрика ишчиси О. Кононова янги моделларни кўрикдан ўтказяпти. В. Сироткин фотоси.

МУҲИМ ОБЪЕКТЛАР — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Чирчиқдаги «Узпромвентиляция» трестининг кўчма механизациялашган колоннаси коллективи юбилей йилини муваффақиятли якунлаб, 1983 йилга мўлжалланган социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Колонна бунёдкорлари янги йилда муҳим объектларни муддатидан барвақт қуриб битказишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Шунга кўра Чирчиқдаги 240 ўринли касалхона муддатидан илгари қуриб битказилиши, «Аммиак-76» объекти 20 кун илгари, Чирчиқ қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводининг культиваторлар тайёрлайдиган янги цехи қурилиши 10 кун барвақт ниҳоясига етказилиши белгиланди.

Бугунги кунда мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун колонна қуйи коллективлари ўртасида социалистик мусобақа кенг қулоч ёздирилди. Ишларнинг сифатли бажарилиши — мусобақанинг асосий талабларидан бирига айланди. Шунга кўра объектларнинг камида 30 процентини «аъло», қолганларини эса «яхши» баҳоларга топширишга келишилди. Меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг илғор усули асосида эса 980 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши лозим.

Айни пайтда участкалар ўртасидаги меҳнат беллашуви тобора авж олмоқда. Ҳар бир ишчи ўз шахсий кўрсаткичини юксалтиришга ҳаракат қилибгина қолмай, коллектив ютуғига ҳам муносиб ҳисса қўшишга интиляпти. Шунинг учун коллектив кун сайин бунёдкорлик ишларини тезлаштирмоқда.

РЕЖАЛАР ПУХТА БЎЛГАЧ

Қишлоқ Совети ижроия комитетининг навбатдаги кенгашида йил якунлари таҳлил этилди. Хўжалик раҳбарларининг ҳисоботидан сўнг И. Иброҳимов ҳар галгидек ўрнидан туриб депутатларга бирма-бир кўз югуртириб чиқди-да, оҳиста сўз бошлади:

— Энди кун тартибидаги асосий масала — техника ремонти, — деди у. — Келгуси йил мўл ҳосили учун замин яратиш ҳозирдан бошланади. Демак, халқ вакилларини ҳам техника ремонтини қисқа муддатда сифатли ўтказиш учун курашишдан муҳимроқ вазифаси йўқ.

Кейин ўз таклифларини бир бошдан баён қилиб берди. Ижроком раисининг йиғилиш маъқуллаган фикрлари асосида ўша куни «Қизил Октябрь» ва Карл Маркс номли колхозларда бир нечта депутатлик группа ва постлари ташкил этилиб, хўжаликларнинг ремонт участкаларини назорат қилиш тақсимлаб олинди. Қишлоқ хўжалиги бўйича доимий комиссияга эса белгиланган муддатдан сўнг шу ҳақда ҳисобот бериш юклатилди.

Ленин ордени кавалери И. Иброҳимов раис бўлгандан буён қишлоқ Совети ижроия комитети аъзоларига ҳам ҳар бир соҳада изланиш, янгиликларни кенг жорий этишни ўргата борди. Аввало доимий комиссиялар, депутатлик группалари ва постларининг мавсумий иш олиб бормай йил давомида бир маромда фаолият кўрсатишларини таъминлади.

Етиштирилган ҳосилни нес-нобудсиз йиғиштириб олиш Бутуниттифоқ ҳаракатини қишлоқ Совети территориясидаги хўжаликларда оммалаштиришга айниқса қаттиқ киришди. Таъсирчан суҳбати билан пахтакорларга далда берди.

К. Маркс номли колхознинг Ш. Мансуров бошлиқ бригадасида суҳбатни дафтарчасидаги «Агитатор» журналидан ўқиб қайд этган қуйидаги фактлардан бошлади.

«Ҳар ўн квадрат метр дала ҳисобида 150 граммлик битта маккажўхори сўтасини йўқотиш билан мамлакат бўйича 375 минг тонна дон йўқотилади.

Бир квадрат метр бодринг ва помидор экилган майдонларда биттадан бодринг ёки помидор қолганда эса мамлакат миқёсида 200 минг тонна сабзавот «йўқотилишига олиб келади».

Бригада далаларида маккажўхори баҳорда эгат оралиғи 90 сантиметр қилиб экилган эди. Аммо йиғим-терим пайтига келгач, колхозда мавжуд бўлган 60 сантиметрга мўлжалланган ўрим комбайнини ҳам ишлатишга тўғри келди. Бу комбайннинг ишлаш принципи кенг қаторга мўлжалланган комбайнникидан фарқ қилганлиги учун маккажўхори сўталарининг кўпи ерга тушар ёки пояда қоларди. Исмоил Иброҳимов коллектив эътиборини ана шунга қаратди.

Қишлоқ Совети депутатлари раисининг дон нобудгарчилигига қарши кураш мавзуидаги суҳбатидан сўнг тўкилган, пояда қолган сўталарни ҳам йиғиштиришни ташкил қилдилар. Т. Раимов, Т. Бобоёров, И. Умаров каби халқ вакиллари бошчилигида ҳар гектар ҳисобига яна қўшимча 5 центнердан дон йиғиштириб олинди.

СОВЕТЛАР ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Шундан сўнг қишлоқ Советида саратовликлар ташаббуси асосида иш тутувчи 84 нафар депутатдан иборат 9 та группа, 3 та пост ташкил этилди.

Пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан ўтказишда ҳам барча депутатлар фаол қатнашдилар. Чиноз пахта тозалаш заводидаги қишлоқ Совети депутатларидан Олим Мамедов, Эрмат Исоқов, Зулфия Мардоновалардан иборат депутатлик группаси К. Маркс номли ва «Қизил Октябрь» колхозларидан пунктга келтирилаётган пахталарнинг сифатли бўлиши, нобудгарчиликнинг олдини олиш, техника ва ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилиниши учун курашдилар. Қишлоқ Советининг Раҳим Муродов, Эргаш Сотиболдиев каби кекса депутатлари эса тенгқурлари орасида пискентликлар ташаббусини кенг қулоч ёйдириш, отахон ва онахонларнинг баҳолиқудрат теримда иштирок этишларини таъминладилар.

Перспектив план асосида иш олиб бориш яхши самара бермоқда. Депутатлар бошлиқ бригадалар пахта йиғим-теримида пешқадам бўлишди. Район ва қишлоқ Совети депутати Ҳ. Жўраева бошлиқ бригада «Қизил Октябрь» колхозида биринчилар қаторида йиллик планни бажарди. Бу колхоздан Қ. Эгамназаров, А. Шербўтаев, К. Маркс номли колхоздан Т. Иброҳимов, Б. Умаров, М. Жўраевалар бошлиқ бригадаларда ҳам ҳосил нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиниб, планлар ошириб бажарилди. К. Маркс номли колхоз устахонаси токари Николай Дудров терим-транспорт отрядларининг узлуксиз ишлаб туришини, сабабсиз тўхтаб қолишларга йўл қўйилмаслигини таъминлади.

Чиноз қишлоқ Совети ижроия комитети юбилей йили социалистик мусобақасида депутатлар активлигини таъминлаш билан бирга КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорлари, СССРнинг 1990 йилгача мўлжалланган Озиқ-овқат программасини муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга интилмоқда.

—Қишлоқ Советимиз территориясидаги «Қизил Октябрь» ва Карл Маркс номли колхозлар 1982 йилда пахта тайёрлаш планларини ортиғи билан бажардилар,— дейди И. Иброҳимов. — Йил якунларига кўра бошқа соҳаларда эришилган муваффақиятлар ҳам салмоқлидир. Пилла, жун, сабзавот, полиз маҳсулотлари, гўшт, тухум тайёрлаш планлари ҳам ошириб бажарилди. Юбилей йилининг ҳамма соҳаларда муваффақиятли якунланишига қишлоқ Советининг 75 депутати ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди.

Қишлоқ Совети раиси эришилган ютуқлар ҳақида фахрланиб гапиради. Сабаби — уларда ижроия комитетнинг хўжаликлар экономикасини янада мустаҳкамлаш тўғрисида қайғурилганлиги, план-топшириқларнинг ортиғи билан бажариш тадбирларини тузиб, режали ишлар амалга оширилганлиги муҳим роль ўйнамоқда.

Ҳ. СУЛАИМОНОВ,
Чиноз райони.

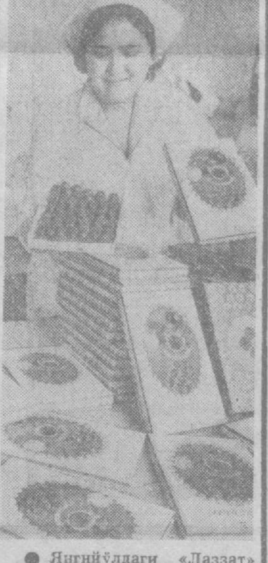

● Янгийўлдаги «Лаззат» кондитер фабрикасида тайёрланган маҳсулотларга бўлган талаб кун сайин ортиб бормоқда. Шунинг учун ҳам корхона ишчи-хизматчилари ялпи маҳсулот тайёрлаш салмоғини оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Беш йилликни муддатидан илгари бажариш мажбурияти асосида иш кўраётган қандолатчилар бу борада барчага ибрат бўлмоқдалар. Суратда: ана шундай ишчилардан Гулнора Раҳмонова.

В. Сироткин фотоси.

СОФ МАҲСУЛОТ — ИШИМИЗ МЕЗОНИ

ИЛҒОР ТАЖРИБА МИНБАРИ

ТОШКЕНТ қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективи юбилей йилида бир маромда ишлади. Ишчи-хизматчиларимиз давлат планларини ой сайин ортиғи билан адо этди. Ўтган йили мамлакатимиз пахтакорларига минглаб машиналар етказиб берилди. Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари 5,3 процентни ташкил этди. Пландагидан ташқари 50 та пахта териш машинаси тайёрланди.

Муваффақиятларимизнинг омиллари жуда кўп. Ушбу мақолада уларнинг энг муҳими ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Коллективимиз 1982 йилнинг январидан бошлаб ўз фаолиятини баҳолашнинг янги кўрсаткичини қўллай бошлади. Бу норматив-соф маҳсулот (НСМ) кўрсаткичидир. Шундай қилиб, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг планлаштиришни яхшилаш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ҳамда маҳсулот сифатини оширишга хўжалик механизми таъсирини кучайтириш ҳақидаги қарорининг энг асосий талабларидан бири бажарилди.

Янгиликни қўллаш олдидан кенг миқёсда тайёргарлик ишлари олиб борилди. Жойларда меҳнатни ташкил этишни яхшилаш, фойдаланилмаётган резерв ва имкониятларни аниқлаш юзасидан муайян таҳлилий тадбирлар кўрилди. Ишнинг норматив-соф маҳсулот кўрсаткичлари завод хўжалик фаолиятини объектив баҳолаш имконини бериши аниқланди.

Ишнинг эски тартибига мувофиқ меҳнат унумдорлиги товар маҳсулоти ҳажмини саноат-ишлаб чиқариш ходимлари сонига бўлиш билан аниқланарди. Бунинг қатор камчиликлари бор эди. Масалан, товар маҳсулотининг ҳажми пул билан ифодаланарди. Қимматбаҳо комплектловчи деталлар, нархи баланд бўлган материалларни ишлатиш товар маҳсулотининг пул билан белгиланган ҳажмини анча ошириб юборарди. Демак, шундай бир вазиятда ҳар бир коллектив, ҳар бир ишчи-хизматчи қимматбаҳо деталларни тайёрлашга, шундай материаллардан фойдаланишга интиларди. Бундан у моддий манфаатдор эди. Норматив-соф маҳсулот кўрсаткичи қўлланилганда бу бартараф этилади. Бундай шароитда эскича ишлаш умуман мумкин бўлмай қолади. Бутун тажриба ва маҳоратни сарфлаб меҳнат қилишга тўғри келади.

НСМ кўрсаткичи иш ҳақи фондини планлаштириш ва унинг сарфи устидан назорат олиб бориш учун ишончли асос бўлиб хизмат қилмоқда. Янги тартиб бўйича биз ҳар бир сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга 43,37 тийин маош фонди сарфлашимиз керак. Маҳсулотни кўпроқ тайёрласак шунга мувофиқ иш ҳақи фонди ҳам ортади. Қисқаси НСМ бўйича иш ҳақи товар маҳсулоти асосий кўрсаткич бўлганидагига нисбатан анча кўп олинади.

НСМ кўрсаткичини жорий қилиш билан иш юришиб кетади деб ўйлаш соддаликдан бошқа нарса эмас. Бу кўрсаткич коллективда иш яхши ёки ёмон кетаётганлиги ҳақида оператив хабар бера олади. Шу асосда зарур чоралар кўрилади.

Чунончи биз меҳнатни ташкил этишнинг коллектив формасини қўллашни жадаллаштирдик. Ҳозир барча цехларда бригадалар ишлаб турибди. Хўжалик ҳисобини қўлланаётган бундай бригадаларда меҳнат унумдорлиги индивидуал ишлаётган ишчиларникига нисбатан 10—12 процент ортиқ, иш вақтининг йўқотилиши эса 15—20 процент кам бўлмоқда. Оқибатда кадрлар қўнимсизлиги кескин қисқарди. Меҳнат интизомини бузиш ҳоллари деярли бартараф этилди. Бундай бригадаларга ёрдамчи ишлаб чиқаришлар ишчилари, вақтбай асосида меҳнат қилаётганлар ҳам қўшилдилар. Бригадаларга техника контроли бўлими назоратчилари, марказий завод лабораторияси, кооперация ва маҳсулотни реализация қилиш бўлимлари ходимлари ҳам бирлашишган.

НСМ бўйича планлаштиришга ўтиш ҳар бир бригада учун қатор қулайликлар ҳам вужудга келтирди. Ҳозирги вақтда ҳар бир бригада учун белгиланган машина комплектларни тайёрлаш учун топшириқ берилади, бу ишларнинг ҳажми планлаштирилади, асосланган вақт нормалари, иш ҳақи фонди белгиланади. Агар бригада аъзолари сонини камайтириш билан илгариги ҳажмдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш таъминласа, унинг маош фонди камайтирилмайди.

НСМни қўллаш бўйича барча муаммолар ҳал қилиндими? Албатта, йўқ. Бу соҳада дастлабки ишлар амалга оширилди, холос. Корхонамизнинг иқтисодий хизмати ҳали кўп иш қилиши керак. Кўпчилик цехларимиз ҳозирнинг ўзидаёқ, хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқдалар. Бригада усули қамрови завод бўйича 77 процентга етди. Деярли барча бригадалар планни кам сарф билан бажариш учун моддий масъулиятни зиммаларига олиб ишламоқдалар. Бунинг учун оператив планлаштириш жорий қилинди. Бошқа қатор тадбирлар ҳам кўрилди. Ҳозирги вақтда завод ва цех хизматлари худди шу йўналишда иш олиб бормоқдалар. Тажриба НСМ хўжалик ҳисоби асосида иш юритиш билан меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формасига жуда монанд эканлигини исботлади. Дастлабки натижалар бригадаларнинг материаллар, электр энергияси, ёқилғини анча тежаб-тергаб сарфлаётганликларини, эҳтиёт қисмлар ва пировард маҳсулот ҳисобланган машина комплектларни бир маромда тайёрлаётганликларини кўрсатиб турибди. Бу умуман коллективимиз меҳнати натижаларининг янада самарали ва сифатли бўлишига хизмат қилади.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ,
«Ташсельмаш» заводининг катта инженери.

МЕҲНАТКАШЛАР ХАТЛАРИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

ХАТ ВА ФАКТ

«Улуғ Ватан уруши II группа инвалидиман, ўн фарзандим бор. Колхоз монтёрлари келиб «электр энергияси учун бир йиллик қарзингиз бор, 200 сўм тўласангиз ёқиб берамиз» деб симни узиб кетишди. Бир ой бўлди, қоронғида ўтирибмиз. Бир йиллик тўловни бир йўла ундириш мумкинмикан?! Шуни аниқлаб, чироғимизни ёқиб беришда ёрдам берсангиз...».

Эркабой ШУКУРОВ,
Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз.

Э. Шукуровнинг хатини ўқиган киши воқеадан таъсирланмай қолмайди. Бир қарашда колхоз монтёрлари эътиборсизлик билан ноҳақ йўл тутишибди, деган хулосага келиш мумкин. Редакция хат авторига ёрдам бериш ва масалани адолатли ҳал этиш учун районга махсус мухбирини юборди. Лекин воқеа ўзгача бўлиб чиқди.

...Шикоят хатни текшириш учун колхоз правлениеси ва қишлоқ Совети томонидан комиссия тузилди.

Колхоз монтёрлари Э. Шукуровни ўтган йилнинг ўзида электр счётчиги пломбасини бузиб, уни тўхтатиб қўйганлиги учун бир неча бор жиддий огоҳлантиришган. Лекин «уста тартиббузар» бундан тегишли хулоса чиқариш, монтёрлар айтганидек янги счётчик ўрнатиш ўрнига ўз «найранг»ларини давом эттираверган. Бундан ташқари шикоят юзасидан тузилган комиссия аъзолари текширув давомида яна бир қатор нуқсонларни аниқладилар. Жумладан, Э. Шукуров ўтган йили электр энергиясидан хатида кўрсатгандек 200 сўмлик эмас, балки 561 сўм 60 тийинлик фойдаланганлиги, у II группа эмас, балки III группа инвалиди эканлиги аниқланди. Текширув сўнгида бу қийматнинг 481 сўм 60 тийини Э. Шукуров ҳовлисида яшаётган бошқа оила аъзолари, қолган энергия ҳақининг 50 процентини Э. Шукуровнинг ўзи тўлаши лозим эканлиги кўрсатилди.

Хат автори колхоз правлениеси ва Пушкин қишлоқ Совети томонидан тузилган комиссиянинг хулосасини тўғри ва ҳаққоний деб, тан олди.

...ЖОН ҚЎШНИ ЭМАСМИ?

«Қўшним Нодир Ғуломқодиров билан ўн йилдан кўпроқ аҳил яшадик. Мен ўтган йили август ойида даволаниш учун санаторийга кетсам, у менинг томонимга офтоб нури тушмайдиган қилиб иморат солибди...»

Т. ТЎХТАЕВ,
Оржоникидзе райони «Коммунист» колхозининг 1-Гулистон участкаси, 32-уй.

Мазкур хат юзасидан комиссия тузиб, авторга ёрдам беришни сўраб, халқ депутатлари Оржоникидзе район Совети ижроия комитетидан илтимос қилдик.

Текшириш натижасида Т. Тўхтаевнинг даъвоси ҳақ бўлиб чиқди. Қўшниси Н. Ғуломқодиров маслаҳат солмай ер қимирлаши оқибатида деворлари ёрилиб кетган эски уйини бузиб, ўрнига янги уй қурган. Бунда у уй-жой барпо этиш қоидаларини бироз бузиб, бино томини меъёридан баландроқ кўтарган. Шу даврда Т. Тўхтаев санаторийда бўлганлиги сабабли ҳақиқатан Н. Ғуломқодиров у билан учраша олмаган.

Текшириш давомида Н. Ғуломқодиров ва Т. Тўхтаев ўртоқлар ўзаро келишиб, бир-бирларига даъволари йўқ эканлигини изҳор қилдилар. Ижроия комитет раҳбарлари бу ҳақда редакцияга маълум қилишди.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси ғолиблари

БАҲОРНИ ҚАРШИЛАБ

КАЛИНИН районидаги «Қорасув» совхози меҳнаткашлари доимо мусобақанинг олдинги сафида боришга одатланишган. Хўжалик деҳқонлари ўз анъаналарига содиқ қолиб, 1982 йилда ҳам юксак натижаларни қўлга киритдилар ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритдилар. Эл дастурхонига 12 минг тонна сабзавот етказиб берилди. Совхоз картошкакорлари эришган ютуқ, айниқса, қувончли бўлди. Бу соҳадаги йиллик план уч ҳисса ошириб бажарилди. Давлатга йил давомида 900 тоннадан ортиқ картошка сотилди.

Зарбдор тармоқ чорвачилик ходимлари қўлга киритаётган ютуқлар ҳам самарали бўлди. Ҳар бош сигирдан пландаги 3200 килограмм ўрнига 4620 килограммдан сут соғиб олинди, давлатга жами 800 тоннадан ортиқ сут сотилди. Бўрдоқибоқарлар йил давомида 41 тонна ўрнига 82 тонна гўшт етиштирдилар. Ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 560 килограммни ташкил этди. Ҳар юз бош сигир ҳисобига 100 тадан бузоқ олишга эришилди.

Бу ютуқларга ўз ўзидан эришилгани йўқ, албатта. Партия қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, илғор тажрибаларни, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришда кенг қўллаш, тинимсиз изланиш муваффақиятлар гарови бўлмоқда.

— Сабзавотчилик хўжалигимизда етакчи тармоқ, — дейди совхоз бош агрономи О. Маҳмуджонов. — Бизда турли хил экинлар етиштирилади. Уларнинг экилиш муддатларида ҳам катта фарқ бор. Демак, сабзавоткор йил бўйи экин экиб, парваришлаб, ҳосил етиштириш билан банд бўлади. Белгиланган барча вазифаларни ўз вақтида бажариш ҳаммадан юксак интизом, унумли меҳнат қилишни талаб қилади.

Бош агроном ҳақ гапни айтди. Совхозда ишлаб чиқаришнинг айнан шу томонларига катта эътибор берилади. Масалан, биргина Шавкат Нуриддинов бошчилик қилаётган бригадада 15 киши меҳнат қилади. Ҳар гектар ердан олинган сабзавот ҳосили 400 центнерга етди. Бригада салкам 1000 тонна сабзавот етиштирди. Бу йиллик план бир ярим ҳисса бажарилди деган сўз.

— Бир неча йилдирки, коллективимизда ҳар бир ишчининг қилаётган кунлик иши алоҳида дафтарга қайд қилиб борилади. Иш ҳақи ва мукофот ҳам ана шунга қараб тақсимланади, — дейди Ш. Нуриддинов. — Бу ишни бригада ҳисобчиси Ҳусниддин Асқаров бажаради. Ҳозир қиш, шундай бўлса ҳам ҳамма ҳар куни тўлиқ ишга чиқади. Келгуси ҳосилга мустаҳкам замин ҳозирламоқдамиз. Бригадага қарашли барча ариқ ва зовурлар тозалаб бўлинди.

Хўжаликнинг тажрибали сабзавоткорлари Эркин Исмоилов, Маҳмуд Расулов, Раҳмат Одилов, Хусниддин Чўтбоев ўртоқлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳам кузги-қишки тадбирлар комплексини юксак сифатли бажариш юзасидан яхши ишлар олиб борилмоқда. Шунинг учун бу коллективларда йиллик план ва социалистик мажбуриятлар доимо ортиғи билан бажарилади. Бу эса пировард, натижада хўжалик ютуғини таъминлайди.

Совхозда картошка етиштиришнинг йилдан-йилга ортиб бораётганини алоҳида таъкидлаш керак. Бу соҳада катта тажриба тўпланди. Ҳосилдорлик гектар ҳисобига мунтазам 200 центнердан ошмоқда. Барча экинлар қатори мўл картошка ҳосили етиштириш ҳам ерни экишга тайёрлашдан бошланади. Кеч кузда ҳосилдан бўшаган экин майдонлари фосфор ҳамда маҳаллий ўғит билан озиқлантирилади. Сўнг чуқур ҳайдалади. Уруғликни экишдан олдин сифатли тайёрланган майдон яна бир марта озиқлантирилади.

Уруғлик тайёрлаш, уни сифатли сақлаш картошка ҳосилдорлигини оширишда катта аҳамиятга эга эканлигини хўжалик деҳқонлари жуда яхши билишади. Шунинг учун совхозда уруғлик картошка куздаёқ сараланиб, алоҳида яшикларда мўътадил ҳароратда сақланади.

Ёш, малакали мутахассис Илҳом Жўраев бошчилигидаги чорвадорлар ҳам соҳани жадал суръатлар билан ривожлантириш, гўшт, сут ва бошқа турдаги чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш устида тинмай изланмоқдалар. Зеро, чорвадорларнинг ўн биринчи беш йилликдаги зиммаларига олган мажбуриятлари улкан. 1985 йилга бориб гўшт етиштириш 20 процентга, сут етиштириш 15 процентга ошиши лозим.

— Бу реал вазифалар, — дейди бош зоотехник И. Жўраев. — Бунинг учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Ҳозирги қиш кунларида ҳам соғин сигирлардан ўртача 13—14 килограммдан сут соғиб олмоқдамиз. Энг муҳими, озуқа базамиз мустаҳкам. Етарли миқдорда силос, сенаж бостирилган, дағал хашак жамғарилган, ўт уни тайёрланган. Бу емхашакларни озуқа цехида қайта ишлаб сўнг қорамолларга едирмоқдамиз. Шу тариқа улардаги озуқа бирлиги кескин оширилмоқда, тўйимли ва хушхўр бўлмоқда.

Дарҳақиқат, ишни илғорлар тажрибаси асосида олиб бораётган ферма ходимлари ҳамма соҳада юксак натижаларни қўлга киритмоқдалар. Донгдор соғувчи Турғуной Серикбоеванинг ўзи юбилей йилида ҳар бош соғин сигирдан 6500 килограммга етказиб сут соғиб олди. Унинг издошлари Мукамбар Аҳмедова, Холбуви Уржонова, Умия Сотқулова, Гулчеҳра Мирзабековалар эса говмушлар маҳсулдорлигини 5000—5200 килограммга етказдилар. Бўрдоқибоқарлар Карим Оллоёров, Амир Шарафуддинов, Карим Назаровлар бўрдоқиларнинг юқори семизликда бўлишини таъминламоқдалар.

Совхозда чорвачилик жадал ривожланмоқда. Шу йилнинг март ойидан бошлаб янги, 200 бош соғин сигирга мўлжалланган сутчилик блокини ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Бригадалараро, механизаторлараро, чорвадорлараро ўзаро социалистик мусобақани яхши ташкил этиш, унинг янги-янги формаларини қўлланиш меҳнат унумдорлигини оширишда катта роль ўйнади.

— Барча бўлимларда, чорвачилик фермаларида цех партия ташкилотлари актив иш олиб бормоқда, — дейди совхоз партия ташкилотининг секретари Собир Нишонов. — Ҳар ойда бир марта цех партия ташкилотлари ва партия группалари раҳбарларининг ҳисоботи тинглаб борилади. Йўл қўйилаётган камчиликлар тезда бартараф этилади. Шунингдек, бу йиғилишларда социалистик мусобақага якун ясаб борилади.

Совхоз меҳнаткашлари 1983 йилни ҳам зарбдор йил деб эълон қилишди. Ишлаб чиқаришнинг ҳамма соҳаларида янада юксакроқ натижаларни қўлга киритиш йўлида фидокорона тер тўкмоқдалар. Бу йил камида 12,5 минг тонна сабзавот, 1000 тонна картошка, 100 тонна гўшт, 1000 тонна сут етиштирилади. Шу тариқа КПСС XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь Пленумлари қарорлари (1982 йил)нинг муваффақиятли амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшилади.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ҲАММАСИ ТАЙЁР

КОММУНИСТИК партиямиз таълим берганидек, юксак интизом ва уюшқоқлик бор жойда ҳар қандай қийинчиликлар чекинади. Коллективимиз аъзоларининг ягона мақсад йўлида зўр уюшқоқлик билан меҳнат қилишлари туфайли биз ўтган юбилей йилини муваффақиятли якунладик. 104 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 45,7 центнердан «оқ олтин», 52 гектар канопнинг ҳар гектаридан эса 306 центнердан хирмон кўтардик. Бу ютуқларни қўлга киритишда механизаторлардан Маъруф Манасов, Сайфи Пирматов, сувчилардан Ўразимбет Холбеков, Эргаш Солиҳов, Мўлдабек Қодиров, Қўчқор Режепбоев каби илғорларимизнинг алоҳида жонбозлик кўрсатганликларини мамнуният билан қайд қилиб ўтмоқчиман.

Бу йилги марраларимизни ҳам барвақт белгилаб олдик. Бригадамиз бўйича 84 гектар майдонда пахта, 60 гектар ерда каноп, 25 гектар ерда маккажўхори уруғлиги етиштирилади. Ўз имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, бу йил пахта ҳосилдорлигини 50 центнерга, канопни 250 центнерга ва маккажўхори уруғлигини 70 центнерданга етказишга аҳд қилдик.

Барча экин майдонларининг ҳар гектарига 150 килограммдан аммофос ва 100 килограммдан калий ўғити берилиб, сифатли шудгордан чиқарилди. Далаларда шу кунгача 400 тоннадан ошиқроқ маҳаллий ўғит жамғардик. Бу иш ҳозир ҳам давом эттирилаяпти. Барча техника воситалари сифатли ремонтдан чиқарилиб, дала ишларига тахт қилиб қўйилди. Шунингдек, бригадамизда тўғон-тўсиқлар учун материаллар тайёрлаш ишлари ҳам жадал олиб борилаяпти.

Биз бундан буён ҳам бутун куч ва имкониятларимизни сўз билан иш бирлигини таъминлашга қаратаверамиз.

А. ТУРҒУНБОЕВ,
Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг бригада бошлиғи.

РУЛДА 35 ЙИЛ

«ТРАКТОРЧИ АМАКИ»

«АВАНГАРД» совхозида Бердиқул акани шундай аташади. Бекобод районида уни танимайдиган киши йўқ бўлса керак. Оддий касб эгасининг эл-юрт орасида ана шундай обрў-эътибор қозониши катта бахт.

Аммо Бердиқул Тошмуродов «тракторчи амаки» бўлиб танилгунча катта, машаққатли ҳаёт йўлини босиб ўтди. Ёш болалик пайтидаёқ отаси Тошмурод қўшчи кетидан эргашиб, эртадан кечгача Далварзин чўлларида омоч билан ер ҳайдаган кунларини ҳозир ҳам ҳис-ҳаяжон билан эслайди. Оёқлари омоч кетида юравериб қаварган. Кейинчалик ҳўкизларни отга алмаштириб, ишлар бироз енгиллаштирилди. Бироқ ёш Бердиқулнинг асл эзгу ниятлари фақат эллигинчи йилларга келиб рўёбга чиқа бошлади.

1946 йилда тракторчилик курсини битириб, илк бор техника рулига ўтирди. Севимли касбини қўлдан қўймай, ардоқлаб келаётганига 35 йилдан ошди. Бу орада у бошқармаган техника тури қолмади. Ер ҳайдади, чопиқ тракторларини бошқарди, транспорт тракторларида хирмон-хирмон «оқ олтин» ташиди. Кейинги тўрт-беш йилдан буён эса энг мураккаб ва масъулиятли вазифани — қишлоқ хўжалик экинларига дори сепиш вазифасини бажаряпти.

— Илгарилари заҳарли дорилар асосан самолётларда сепиларди, — дейди Бердиқул ака. — Баъзан бу дорилардан сабзавот экинлари зарар кўрарди, ариқ ва зовурларнинг ёқаларидаги ўтлар ҳам заҳарланиб, хонадонларнинг моллари касалга чалинарди. Кейинчалик трактор аппаратлари пайдо бўлди. Аммо уни ҳамма механизатор ҳам қоидага аниқ риоя қилган ҳолда тўғри ишлатавермайди. Мен кўп йиллик тажрибамга таяниб шу ишни ўз зиммамга олдим.

Бердиқул аканинг тракторига қишин-ёзин иш топилади. Масалан, у кузги шудгор олдидан бегона ўтларга қарши далапон препаратини сепиб чиқади. Май ойига келиб ғўза эндигина икки-уч чинбарг чиқарганда кузги тунлам ҳашароти пайдо бўлади. «Тракторчи амаки» яна тракторини пахтазорга олиб чиқади. Шундан кейин ғўзага шира тушадиган пайт келади. Июнь, июль ойларида ўргимчакканa, августнинг бошларида кўсак қуртлари пайдо бўлади. Бердиқул ака уларнинг кўпайиб кетишига йўл қўймай, зудлик билан хлорофос, БИ-58, тиадон препаратларини сепади.

Кейинги йилларда асосий майдонлардаги ғўза барглари трактор аппаратлари ёрдамида дори пуркаб тўкиладиган бўлди. Бу хўжаликка ҳар томонлама фойда. Биринчидан, ғўза баргларига дори баравар таъсир қилиб, тез ва текис тўкилади, иккинчидан дори кам сарфланади ва хўжалик иқтисодий фойда кўради, учинчидан атроф-муҳит деярли зарар кўрмайди.

«Авангард» совхози механизаторлари айни кунларда кўкламги дала ишларига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ремонт ишлари жадал олиб борилаяпти. Техника жонкуяри Бердиқул Тошмуродовнинг трактори эса аллақачон ишга шай қилиб қўйилган.

М. АҲМЕДОВ.

● Пойтахтимиздаги гемотология қон қуйиш илмий-текшириш институтининг меҳрибон ҳамширалари ва врачлари беморларга намунали хизмат қилмоқдалар.

СУРАТДА: шифохона ходимларидан (чапдан) М. Аҳмедова, Р. Бектемирова ва Х. Баҳромовалар анализ натижаларини кўздан кечиришмоқда.

А. Тўраев фотоси.

«САЛОМАТЛИК» САҲИФАСИ» ПОЧТАСИДАН

● Москвадаги 7-шаҳар клиник касалхонасининг юрак-қон томир хирургияси бўлими шифокорлари меҳнаткашлар таҳсинига сазовор бўлмоқда. Юрак клапанларини протезлаш бўйича ўткир мутахассис, СССР Медицина Фанлари Академиясининг мухбир аъзоси, профессор Г. М. Соловьёв бўлимда юзлаб мураккаб операцияларни амалга оширмоқда. Биринчи марта буйракни муваффақиятли кўчириб ўтказгани учун шифокорга СССР Давлат мукофоти берилган.

СУРАТДА: Г. М, Соловьёв (чапда) қўлидан шифо топган ўзбекистонлик ишчи Қ. Ишбоев ва врач А. С. Прохоровлар.

И. Зотин фотоси.

ИССИҚ-СОВУҚДАН ЎПКАЛАМАНГ...

Зотилжам — пневмония ўпканинг шамоллашидан келиб чиқадиган яллиғланиш касаллигидир. У ўз ҳолича пайдо бўлиши ёки бошқа бир касалликнинг асорати сифатида кўриниши ҳам мумкин. Хасталик асосан совқотиш, ҳамда пневмококк деб аталувчи микроблар таъсирида пайдо бўлади. Озодалик, шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш билан зотилжамнинг олдини олиш мумкин. Шунингдек, гўдак организмини ҳаво, қуёш, сув муолажалари билан чиниқтириш, беҳудага шамоллаб қолишлардан сақлаш, совқотиш, елвизак, оёқдан зах ўтиш каби таъсиротлардан асраш зарур бўлади.

Фарзандингиз грипп, қизамиқ, қизилча, сариқ касалликлари билан оғриб қолган ҳолларда айниқса уларни эҳтиёт қилиш лозим. Чунки, табиатан нозик бўлган гўдак организмида инфекциялар доимо касаллик келтириб чиқариш қобилиятини тиклаб туради. Шароит туғилиб бола шамолладими, бас, ўпканинг шамол теккан ери касалликка чалинади. Натижада ўпка яллиғланади. Врачлар унга зотилжам, яъни пневмония деб диагноз қўйишади. Ўпканинг каттароқ бир қисми, яллиғланса — крупоз пневмония, у ер-бу ери ва унга бронхнинг бирор шохчаси қўшилиб яллиғланса — ўчоқли пневмония дейилади.

Крупоз пневмония, одатда тўсатдан, тана ҳароратининг 39—40 даражага кўтарилиб кетиши ва титроқ туриши билан бошланади. Бола тез-тез, қуруқ йўталади, биқинида оғриқ, ҳала туради. Нафас олганда бу оғриқ янада кучаяди. Нафас олиши тезлашиб, юзаки бўлади. Беморнинг ёноқлари қизариб туради. Лаблари, бурун атрофларига учуқлар тошиб, аҳволи оғирлашади. Боланинг иштаҳаси йўқолади, тили қуруқшаб жигарранг-оқ караш боғлайди. Боши қаттиқ оғрийди, бесаранжом бўлади. Ўз вақтида, замонавий усулларни қўллаб даволаганда, касаллик 7—9 кунда пасаяди ва болада соғайиш белгилари пайдо бўлади.

Ўчоқли пневмония билан кўпроқ гўдак болалар касалланади. Хасталик секин-аста бошланиб, унинг белгилари рўй-рост юзага чиқавермайди. Болани ўқтин-ўқтин йўтал тутади. Тана ҳарорати юқори бўлади. Касаллик гоҳ тузалиб, гоҳ қайталаб, янги-янги яллиғланиш ўчоқларини пайдо қилади. Баъзан яллиғланган ўчоқлар батамом сўрилиб кетмасдан, узлуксиз формага ўтиб кетади.

Ўчоқли пневмония кўпинча грипп асорати сифатида келиб чиқади. Грипп пневмонияси ҳамма вақт ҳам оғир ўтади. Шу сабабли бу касаллик билан оғриган болаларни совқотишдан асраш жуда муҳимдир.

Гўдак болаларни зотилжам билан оғриган-оғримаганлигини мутахассис врач аниқлай олади. Беморларни даволаш ҳам фақат ихтисослашган касалхоналарда олиб борилади.

Абу Али ибн Сино «Бемор касаллик томонида эмас, табиб томонда бўлганидагина дардни енгиш мумкин» деган эди. Дарҳақиқат, ҳар бир киши, ҳар бир ота-она касалликка чалинган боласини врач томонига ўтиб ҳимоя қилсин, ўз вақтида мутахассисга кўрсатсин. Касал болани ўзича даволаш ҳам болага бепарво бўлишнинг ўзгинасидир.

Р. НОРБОЕВ,
педиатрия илмий-текшириш институтининг директор ўринбосари.

А. ҚОСИМОВ,
«Медицина» нашриёти ходими.

Халқаро ҳаёт

МАДРИДДАГИ УЧРАШУВ БОШЛАНДИ

МАДРИД, 8 февраль. (ТАСС). Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда қатнашган давлатлар вакилларининг Мадриддаги учрашуви яна бошланди. Испания ташқи ишлар министри Ф. Моран учрашувнинг барча иштирокчиларини кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш, муҳолифлик жабҳасидан мулоқотга ўтишга бутун кучғайратни сарфлашга чақирди.

Фикрлашув давомида ЧССР делегациясининг бошлиғи И. Гулинский сўзга чиқиб, Мадриддаги учрашувга нисбатан социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг муштарак ёндошувини билдирди. Бу ёндошув Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг сиёсий декларациясида баён этилган.

Шу куннинг ўзида редакцион группанинг мажлиси бўлиб ўтди. Бу группа Мадрид учрашуви якунловчи ҳужжатининг лойиҳасини ишлаб чиқиш билан шуғулланади.

● Кампучия Халқ республикаси пойтахти Пномпень кун сайин кенгайиб, ободонлашиб бормоқда. Суратда: шаҳардаги Ачар-Мин деб номланган кўчанинг умумий кўриниши.

В. Христофоров фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ХХР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

ПЕКИН, 8 февраль. (ТАСС). ХХР ташқи ишлар министрлигининг вакили Синьхуа агентлигига баёнот бериб, унда ҳозир Жанубий Корея территориясида ўтказилаётган Америка — Жанубий Корея қўшма ҳарбий машқларини қоралади ва АҚШ қўшинлари Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетилиши кераклигини айтди.

Баёнотда қуйидагилар айтилади: «Американинг Жанубий Кореяда жойлашган қўшинлари Кореядаги тинчлик ва барқарорликни хавф остида қолдирмоқда. Ҳозир ўтказилаётган ва қуролни пеш қилишдан иборат бўлган ҳарбий машқлар Корея ярим оролида кескинликни кучайтиришга олиб келиши мумкин холос, бундай машқлар Шимоли-Шарқий Осиёда ва умуман Осиёда тинчлик ҳамда хавфсизлик манфаатларига мос бўлиб тушмай, мазкур районда барқарор вазиятни сақлаб қолиш учун курашаётган шу райондаги барча мамлакатлар халқларининг орзу-умидларига зиддир». «Қўшма Штатлар билан Жанубий Корея, дейилади баёнотда, катта кўламдаги ҳарбий машқларни дарҳол тўхтатишлари ва эҳтимол тутилган ҳар қандай иғвогарликларнинг олдини олишлари лозим».

ЖЕНЕВАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ЖЕНЕВА, 8 февраль. (ТАСС). Бугун бу ерда Европада ядро қуролларини чеклаш тўғрисидаги музокараларда СССР ва АҚШ делегацияларининг ялпи мажлиси бўлди.

ЖЕНЕВА, 8 февраль. (ТАСС). Бугун бу ерда стратегик қуролларни чеклаш ва қисқартиришга бағишланган музокараларда СССР билан АҚШ делегацияларининг ялпи мажлиси бўлди.

КОМИССИЯ БЕГИН БИЛАН ШАРОННИ АЙБЛАМОҚДА

БАЙРУТ, 9 февраль. (ТАСС). Исроилдан хабар беришларича, Ғарбий Байрутдаги фаластинликлар яшайдиган Сабра ва Шатила лагерларида кўплаб кишилар ўлдирилганлиги тафсилотини текширувчи махсус комиссия якунловчи докладни тайёрлаб бўлди:

Комиссиянинг хулосаларида фаластинлик қочоқларнинг лагерларидаги ҳунрезлик учун Исроил бош министри Бегин, мудофаа министри Шарон ва бошқа олий мартабали расмий кишилар ҳамда олий офицерлар жавобгар эканлиги эътироф этилади. Комиссиянинг хулосаларида Шарон истеъфо бериши керак, деб айтилган.

Сабра ва Шатиладаги мудҳиш воқеалар сабабли кучайиб кетган қаҳр-ғазабни босиш мақсадида Исроилда уюштирилган текширув давомида Бегин ва унинг атрофидаги энг яқин кишилари фаластинлик тинч гражданлар — хотин-қизлар, қариялар ва болаларни қатл этишга тайёргарлик кўрилаётганлигини билганликларини ва гитлерчи фашистларнинг энг оғир жиноятлари билангина таққослаш мумкин бўлган шу мудҳиш ишлар учун улар айбдор эканлигини ҳеч сўзсиз исбот этадиган фактлар аниқланди.

ЭРОН-ИРОҚ ФРОНТИДА

ҚУВАЙТ, 8 февраль. (ТАСС). Бу ерда олинган хабарларга кўра, Эрон қўшинлари Факка шаҳри районида Ироқ билан жанг ҳаракатлари фронтининг жанубий участкасида ҳужумга ўтишган. Эроннинг расмий ахборотида мазкур ҳужум кенг кўламдаги операциянинг илк босқичи, деб айтилади. Бундан кузатилган мақсад уруш ҳаракатларини Ироқ территориясининг ичкарисига кўчиришдан иборатдир. Ахборотда уқтирилишича, ҳужум бошланиши пайтида операция штабида Эрон бош министри Мусави-Хаменеи, олий суд раиси оятилло Мусави-Ардабели, мажлис (парламент)нинг бир қанча депутатлари ҳозир бўлишган.

Эрон ҳарбий қумондонлигининг маълумотномасида айтилишича, Эрон қўшинлари 250 квадрат километр территорияни шу жумладан бир қанча чегара постларини ишғол этиб Ироқ территорияси ичкарисига кириб боришган.

● Ливанда Исроил агрессиясининг қурбонлари сони тобора кўпайиб бораяпти. Суратда: Шатила лагерида ҳалок бўлган кишилар дафн этилган қабристон.

АП—ТАСС фотоси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

✦ ПРАГА. Чехословакия аҳолиси 1982 йилнинг охирига келиб 15 миллион 395 кишига етди, деб хабар қилади ЧССР федерал статистика бошқармаси. Бир йил ичида Чехословакияда 234 минг бола туғилди.

✦ ДЕҲЛИ. Ҳиндистон полицияси Ҳиндистон санъат асарларини кейинги йилларда АҚШга ва бошқа ғарбий мамлакатларга олиб кетиш билан боғлиқ энг катта жиноятни фош этди. Лудхиан шаҳрида мамлакатнинг турли ибодатхоналаридан ўғирлаб кетилган ҳиндилар пантеонидаги худоларнинг 8 та олтин ҳайкали топилди. Ўрта аср усталари ясаган шу буюмларнинг умумий қиймати қарийб 10 миллион рупиядир. Полиция вакилининг журналистларга хабар қилишича, бу қимматбаҳо буюмларни халқаро гангстерлар ташкилоти ўғирлаган ва чет элларга юбориш учун мўлжаллаб қўйилган.

✦ ВЕНА. Австрияда... «қизил ёмғир» ёғди. Мамлакатнинг деярли ҳамма шаҳарлари ва аҳоли пунктларида ишчилар об-ҳавода камдан кам учрайдиган шу ғалати манзарани кузатиб турдилар. Уйларнинг томидан қизил сув оқиб тушди. Кўчаларда қизил рангдаги кўлмаклар ҳосил бўлди.

Марказий метеорология станцияси мутахассисларининг фикрича, бу жуда камдан-кам учрайдиган ҳолга Саҳрои Кабирдан келган ҳаво оқими сабаб бўлган. Кучли шамол қум бўронига сабаб бўлиб, қитъалар орқали ўтиб ёмғир билан бирга Австрия устига тушган. Бу «рангли ёмғир» ўтган йили АҚШдаги Сент Хеленс вулқонининг отилиб чиқиши натижаси бўлса керак, деган фикр ҳам бор.

(ТАСС, 8 февраль).

НАВОИЙХОНЛИК

...Буюк мутафаккир, ўзбек адабиётининг асосчиси А. Навоий таваллудининг 542 йиллигига бағишланган адабий учрашувлар, шеърият кечалари республикамизнинг ҳамма ерида сермазмун ва қизиқарли ўтмоқда. Чунончи, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва республика Ёзувчилар Союзи правлениеси ташаббуси билан Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида бўлиб ўтган «Навоийхонлик» кечаси ҳам шоир шеърияти мухлисларида катта таассурот қолдирди.

Кечада филология фанлари доктори, профессор Азиз Пўлатович Қаюмов мутафаккир ижодида халқлар дўстлиги, интернационализм ва гуманизм ғояларининг тараннум этилиши ҳақида батафсил гапириб берди. Бугунги авлод учун Алишер Навоийдан бой ижодий мерос қолган. Ўша даврларда кўчирилган қўлёзмаларнинг бир қисми Иттифоқимизда, бир қисми чет эл кутубхоналари фондларида сақланмоқда. Ушбу қўлёзмалардан энг нодирлари — ҳозир Ленинградда сақланаётган «Ҳазойинул-маоний», Тошкентда сақланаётган шоҳ асар «Ҳамса»нинг машҳур ҳаттотлар Абдужамил ва Султон Алилар томонидан кўчирилган асл нусҳаси ва бошқа 30 га яқин асар Навоий ижодини ўрганишда муҳим манба бўлмоқда. Улар асосида шоир ҳаёти ва ижодига доир тарихий романлар, саҳна асарлари, кино ва телефильмлар яратилмоқда.

Ўрта Осиё республикаларида шоир ижодини чуқур ўрганиш билан бир қаторда у бошлаб берган адабий анъаналар шараф билан давом эттирилмоқда.

Мушоирада иштирок этган Ўзбекистон халқ ёзувчиси Туроб Тўла, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Эркин Воҳидов, Гулчеҳра Нуриллаева ҳамда Ғ. Ғулом мукофоти лауреати, шоир ва драматург Пўлат Мўминлар бу борада ўзбек адиблари қўлга киритаётган ютуқлар ҳақида сўзлаб, ўзларининг Навоий ғазалларига ёзган мухаммасларидан намуналар ўқиб бердилар.

Навоийхонлик кечасида қардош тилларда шоирнинг «Меҳрибоне топмадим», «Ёшингдадур», «Ул сарви гулру келмади», «Дўст» сингари қўшиқ ва ғазаллари янгради. Ёшлар ижросида шоирнинг «Фарҳод ва Ширин», Уйғун ва И. Султоннинг «Алишер Навоий» драмалари ва Ойбекнинг «Навоий» романи асосида тайёрланган видеофильмидан парчалар намойиш қилинди.

Буюк мутафаккир таваллудига бағишланган «Навоийхонлик» кечалари республикамизнинг бошқа шаҳар ва қишлоқларида ҳам қизғин давом этмоқда.

А. ҲАЙДАРОВ.

МАКТАБИМИЗ — БОҒИМИЗ

Орджоникидзе районидаги Фурқат номли 35-мактаб биносининг фойдаланишга топширилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Мактаб педагогик коллективи ўқувчилар ёрдамида янги бино атрофини кўкаламзорлаштириш ишларини авж олдириб юборишди. Бу ерга 100 тупдан ортиқ арча кўчати ўтқазилди. Яна 1000 туп атиргул, 200 туп чинор ва 30 туп мажнунтол ўтқазиб, кўркам боғ барпо этиш мўлжалланяпти.

Қ. ЙЎЛДОШЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ ЯНГИ АСАРЛАРИ

(РОМАНДАН ПАРЧА)

МИРМУҲСИН

Темур Малик

—1—

ЭРТА тонгда Хўжанд қалъаси ҳовлисига ётқизилган япалоқ харсангтошлар устида фидойиларга хос шаҳдам қадам ташлаб келаётган чуҳра[1] йигирма ёшлардаги тик қомат йигит чап қўли билан белидаги энлик камарига осиғлиқ димишқий қиличи дастасини ушлаб, Дор ас-салтана[2], деб аталмиш ганчин оқ бинога кираверишдаги зинапоялар олдида тўхтади. Бошқа сарбозлар юриши унча сезилмаса ҳам айниқса бу йигитнинг қадам ташлаши ичкари хоналарга ҳам эшитилиб кетарди. У асли Помирнинг Қалъаи Ҳум — баланд тоғлар орасидаги қишлоқдан бўлиб исми Иброҳим эди. Сардор Шоҳмурод Кўҳистоний қўшинида навкар бўлиб, у билан биргаликда Темур Маликка қўшилган. Кимдир саркарданинг «Қарчиғай» оти билан Иброҳимнинг харсанг устида қарсиллаб қадам ташлаши ўхшаш дебди. Бу Темур Малик билан Шоҳмурод Кўҳистонийда кулги қўзғатди. Лекин садоқатли йигит бошқа сардорлар диққатини ҳам жалб этиб, унинг ринт табиатлигини яхши кўришарди. Кейинги пайтларда бошқа йигитлар ҳам унга тахассиф этиб, шаҳдам қадам ташлашар, уларнинг сони кўпайиб, бу гап ҳатто Гурганжга ҳам етиб борди. Қўшиндаги сигир теридан пишиқ чориқ тикдириб, тақ-туқсиз юрадиган тоғлиқлар тезда этик сотиб олишди. Қадамимиз зарбидан замину замон, макину макон титрасин! деб кулишарди.

Иброҳим баланд, нақшин шипни кўтариб турган хоразм услубидаги ўймакор устунлардан бирига суяниб, саркарда билан суҳбатлашаётган кутвол[1], баъзилар атай ҳазил қилиб «Таҳмурас»[2] деб атайдиган Шоҳмурод Кўҳистонийнинг ҳам ўзига қарашини кутиб ўтирмай салом дерди. Ундан сал нарироқда, йўлбарс териси ташланган курсида чордана қуриб ўтирган Темур Маликни кўриб, қўли кўксида, бош эгиб алоҳида салом берди. Саркарда ёнида мустафий[3] — молия ишларини бошқарувчи Ҳусайн-гов ҳам турарди. Зарур иш билан келган сарбоз йигит улуфа[4] хусусида гап кетаётганини пайқаб, бир лаҳза ўз ерида турганча сукут сақлаган эди. Темур Малик дарҳол Иброҳимга қаради. Эрта тонгда унинг шитоб билан бунда келиши бир муҳим гап борлигидан далолат берарди. У, айғоқчилар сардори — «Меҳтар-Бодиялдойи Самарқандий» деб аталувчи Муҳаммад Мажруҳ билан бирга келмагани сабабли, шошилинч

[1]. Чуҳра — ҳокимнинг шахсий қўриқчиси.

[2]. Дор ас-салтана — ҳоким қабулхонаси.

[1]. Кутвол — қалъа бошлиғи.

[2]. Таҳмурас — 30 йил подшолик қилган Эрон ҳукмдори.

[3]. Мустафий — молия ишларини бошқарувчи мансабдор.

[4]. Улуфа — сарбозларга маош ва отига ем-хашак пули.

—2—

маҳфий гап йўқлигини фаҳмлаб, саркарда ўтирган жойидан унга мурожаат этди.

— Бир сўз демоқчимисен, Иброҳим? Айт! Бу оғолирингдан дориғ тутадурғон сир йўқ.

— Ҳазрат, Гурганждан карвон билан йўлга чиққан Абдулқодир мунши — «қилқалам» болалари, аёли ва яна икки шогирди, жами тўққиз чоғли одам кеча оқшом Хўжандга кирди. Улар карвонсаройда... Мунши ёши ўтғон, асо билан юрадурғон заиф одам...

— Бу муҳим гап, — Темур Малик дарҳол курсидан туриб, Иброҳимга яқин келди, — мен у зотни билурмен. У зот Шаҳобиддин Муҳаммад ан Насавий[1] ҳазратларининг сафдоши, Низом ал Мулк ва кадий Мужриддин Умар ибн Саъд[2] ҳазратлари қошида ҳам эътиборли. Султоннинг муншиси. Нечун бизга хабар қилмай, пешвоз чиқмоғимизни хоҳламай карвонсаройга тушдилар экан?

— Бехабарман, ҳазрат,— деди Иброҳим.

— Биз ҳам беҳабармиз, — деди Шоҳмурод Кўҳистоний, — таажжуб! Мунши султон иқтоъсига мушарраф зот. Мурғоб-Пулисанг юришида сипоҳсолар[3] ёнида бўлиб, «Сират» ёзадурғонлиқдан хабарим бор. Абдулқодир мунши — «Қилқалам»нинг Хўжанд тупроғига фавқулодда доҳий бўлмоғининг боиси надир?

— Дарҳақиқат, таажжуб! — деди ўйланиб Темур Малик. Кейин у Шоҳмурод Кўҳистонийга боқиб маслаҳат тарзида сўз қотди. — Иброҳимни юборайлик, муншийни қасрга олиб келсун. Жой тайёрлансин. У забони арабийни фасеҳ, туркийни — саҳеҳ, форсийси — малеҳ, деб атаганлар. Бу сўзлар бекорга айтилмаган. Иброҳим, сен бориб Мавлонони бунда таклиф этиб, от-аробаларда олиб кел.

Иброҳим бош эгиб, таъзим этди-да, яна қиличи дастасидан ушлаганча шаҳдам қадамлар ташлаб, қалъадан чиқиб кетди. Орадан бир нонушта ўтганчалик вақт ўтгач, Иброҳим қайтиб келиб, мунший чол таклифни рад этганини маълум қилди. У «ўз иззатини билмаётгани»ни қўшиб қўйди. Бу гапни эшитиб турган қалъаи ҳумблик қирра бурун, қуюқ қошлари остида доимо кўзлари ёниб турувчи Шоҳмурод Кўҳистоний беихтиёр илжайди. Тоғлиқ бу одам қаҳри қаттиқ, меҳрибонлик қилса сидқидилдан қилувчи, баъзан серфикр ва баъзан ўта соддадил эди. Темур Малик Шоҳмурод Кўҳистонийга боқди, у елкасини қисди, айни вақтда: «Э, келмаса келмас, нодон чол экан! Қари нодонга ким ақл ўргатади!» деган гапни тилига чиқармоқчи эди, тилини тийди. Елкасини қисганча тураберди. Илгари шундай бир

[1]. «Сират ас-султон Жалолиддин Манкбурни» китобининг муаллифи.

[2]. Хоразмшоҳнинг олий мартабали амалдорларидан.

[3]. Сипоҳсолар — олий қўмондон.

—3—

тезоблик қилиб, тоғлиқларнинг беибо мақолини айтиб юборганида, Темур Малик унга:

— Сиз Султон Санжардек қаҳри қаттиқ экансиз. Ҳар қалай султон Санжар тилига сўз олган бўлса ҳам шоир Рашиддиддин Ватвотни етти пора қилмади. Сиз етти пора қилардингиз!

— Саркарда, у, Ватвот, бу — қари калхат! — деди Шоҳмурод Кўҳистоний, муншининг Гурганжни ташлаб кетаётгани, Хўжанд ҳокимини назар писанд қилмаётганидан аччиқланиб, — ҳа, агар мунши салтанатга хиёнат қилган бўлса етти пора қилмоғлик муҳаққақ! Жосуслик кўпроқ мунши-ю элавчилардан чиқади...

— Азизим, ундоқ деманг. Мен муншини яхши танурмен. Бир кори-ҳол содир бўлганки, кексаликка қарамай сарсон-саргардонликни ихтиёр этибдур. Буни билмоқ зарур. Султон Санжар бўлганингизда ҳам «Золи замон» бўлинг.

Шоҳмурод Кўҳистоний яна елкасини қисди. Хўжанд қўшинининг асосий қисмини тоғликлар «Таҳмурас» лақаб олган Кўҳистоний йигитлари ташкил этиб, қолгани султоннинг машриқдаги энг мустаҳкам қўрғонига айлантирган эдилар. Бундан уч йил бурун Гурганжда, султон саройида берилган базмда ўйнаган раққоса Нигина билан Бинт-Зангижа оёғи остига тилло тангалар сочганни султонга ёқмай, кейинчалик Бадахшон ҳокимлигидан бекор қилган эди. Аммо бу баҳодир сардорни ўкситиб қўймай, Темур Малик Хўжандга таклиф этган, унга кутвол мансабини бериб, Хўжандда ўзидан кейинги энг юксак мансабдор этган. Кўнгли пок, забардаст бу тоғ кишисига Темур Малик ғоятда ишонарди. У ўзидан беш-олти ёш катта бўлишига қарамай шўх, сўзамол, тоғликларнинг ҳаммаси ҳам рақсга уста бўлганликларидек, Шоҳмурод ҳам ғоятда уста эди. Лекин у раққоса Нигина ҳам асли бадахшон томондан экани, ёшлигида отаси билан Хўжандга келиб қолганини ҳам биларди. Саройдаги ҳамма раққосалардан устун эканини кўриб, кайфда дод деб, ёнидаги барча тилло тангаларини сочиши султондан ташқари, ўтирган Жалолиддин, Узлоғшоҳ, Пиршоҳ, Хон-Султонларга ҳам ёқмаган эди.

Лекин мағрур, қарашлари тоғ бургутидек ўткир, қоракош Шоҳмурод Кўҳистоний сарой одатларига баъзан тушунмай, баъзан тушунса ҳам бўй бергуси келмасди. У дағалроқ, баъзан гапни ҳам баланд овозда айтиб юборар, силлиқ, сермулозамат аъёнлари бақрайиб қолишарди. Мусалласни ҳам пиёлани тўлдириб мўйлабини нам қилиб ичар, кайфи ошгач, мўйлабини бураб, қаттиқ-қаттиқ йўталиб базмни ташлаб, ташқарига чиқиб кетарди. Одамлар қолиб, ўз отига хушомад қилар, унинг бўйнига шапатилаб уриб эркаларди. Бу «йўнилмаган, нотекис харсанг тош»ни Темур Малик Жалолиддиндан сўраб Хўжандга олиб келган. Кўҳистоний билан бирга унинг садоқатли юз сарбоз йигити ҳам Хўжандга келиб, Темур Маликка хизмат қилардилар. Уларнинг бир қисми Гарм, Кўлоб, Қалъаи Хўмдан бўлса, бир қисми Рўшон, Хорог томондан эди. Ҳатто Тиргарон Сафедхирс дараларидан келган тоғ йигитлари жанговарликда ҳаммадан ўзиб кетарди. Узоқдаги элини ташлаб келиб, Хўжанд учун хизмат қилаётган бу сарбозларга яхши оқча тўланар ҳамда кўп ишда бошқалардан кўра имтиёзлироқ бўлиб, фидойилар ҳисобланарди. Шоҳмурод Кўҳистоний султон амри билан Бадахшон белгилигидан четлатилган бўлса ҳам барибир у томонларда иззату ҳурмат этилар, ёш бек ҳар йили кузда оту араваларда Хўжандга — Кўҳистонийга совға-саломлар, ёнғоқ-қуритилган мевалар юборарди. Мўмиё ва турли доривор тоғ ўтлари ҳам қалъаи ҳумб томонидан келиб турарди.

(Давоми бор).

● Тошкент шаҳар ижроия комитетининг манзарали боғдорчилик совхози боғбонлари баҳорги кўкаламзорлаштириш мавсумига қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Ҳозиргача бу ерда пойтахтимиз хиёбонлари, янги турар-жой массивлари ва йўл четларига ўтқазиш учун кўплаб миқдорда манзарали иҳота дарахтлари ҳамда турфа хил гулларнинг кўчат ва уруғлари тайёрлаб қўйилди. Фотомухбир В. Сироткин туширган ушбу суратларда боғдаги иш жараёни акс эттирилган. Гўзаллик бунёдкорлари Рашия Мавлонова (чапда) ва Розия Аҳмедовалар гул парвариши билан шуғулланмоқдалар.

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА ҚЎШИҚ

Тасвирий санъат асарлари мухлислари таниқли рассом Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Рўзи Чориев асарларини севиб томоша қиладилар. Яқинда Москвадаги «Советский художник» нашриёти муаллифнинг энг яхши асарлари жамланган «Ўзбекистоннинг ери ва одамлари» альбомини босмадан чиқарди. Тўпламга кириш сўзини тошкентлик таниқли санъатшунос Элмира Аҳмедова ёзган.

Альбомга киритилган ҳар бир асар рассом ижодининг баркамоллигидан далолат беради.

О. АПУХТИН.

ТРАНСПОРТЧИЛАР МУЗЕЙИ

Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг ишчи-хизматчилари, ветеран ҳайдовчилари жамоатчилик асосида электротранспортчиларнинг революцион жанговар ва меҳнат шуҳрати музейини очишга ҳозирлик кўрмоқдалар. Пойтахтимизнинг 2 минг йиллик юбилей тўйи арафасида Тошкент вагон ремонти заводининг электромотор цехи биносида музейнинг тантанали очилиш маросими бўлади. Айни кунларда эса ҳар бир транспортчи Тошкентдаги жамоат транспорти ҳақида муайян маълумот берувчи ҳужжатларни тўплашда кўмаклашмоқда. Бу ишга киришилгандан бери корхона тарихига оид қатор қизиқарли ҳужжатлар топилди.

М. ЗАРИПОВ.

Редактор ўринбосари С. Ғ. МУСАЕВ.

ҚЎРИҚХОНА ЧЕГАРАЛАРИ

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг «Чотқол» Давлат тоғ-ўрмон қўриқхонаси бу йилдан эътиборан бевосита ЮНЕСКО ҳамда «Инсон ва биосфера» программаси бўйича тузилган халқаро Советнинг назорати остида ишламоқда. Бу мамлакатимиз етакчи қўриқхонаси илмий ходимларидан Тянь-Шань тоғларининг табиий бойликларини янада изчил ўрганишни талаб қилади.

Ходимларимиз айни кунларда биосфера қўриқхоналари бўйича халқаро анжуман қатнашчилари — қўриқхона ишлари муаммолари билан шуғулланувчи жаҳоннинг йирик олимларини кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўраётир. Етти иқлим вакиллари бу ердан бой таассурот оладилар. Амалга оширaётган ишларимиз тимсолида буюк мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилиш ишларига нечоғли катта эътибор билан қаралаётганлигининг гувоҳи бўладилар.

Табиатни ўрганиш ва уни муҳофаза қилиш, бу соҳадаги халқаро муносабатларни мустаҳкамлашдек хайрли ишга ходимларимиз ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиб келаётирлар. Республикамизнинг биринчи қўриқхонаси ташкил этилган дастлабки кундан бошлаб бу ерда олиб борилаётган кенг кўламли тадқиқотлар чет эллик мутахассислар диққат-эътиборини ўзига торта бошлади. Ўтган вақт мобайнида юзлаб ажнабий мутахассислар тажрибаларимиз билан танишдилар.

Будапешт университетининг ўқитувчиси Э. Ковач бошчилигида ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини ўрганаётган студентлар деярли ҳар йили қўриқхонамизда бўладилар. Улар ҳамда ўлкамизга ташриф буюрган бошқа чет элликлар муассасамизнинг диққатга сазовор жойларини кўрадилар. Серқуёш ўлкамизнинг чиройи ва табиий бойликлари уларда катта таассурот қолдирмоқда.

«ТАБИАТНИ АРДОҚЛАЙЛИК» КОНКУРСИГА

Маълумки, партия ва ҳукуматимиз Осиё ва Африканинг ривожланаётган мамлакатлари халқларига ҳар соҳада ёрдам бериб келмоқда. Буни Тошкент шаҳрида таълим олаётган осиёлик ва африкалик талабалар тимсолида ҳам кўриш мумкин. Улар бизда ишлаётган тажрибали табиатшунос олимлар ўқиётган лекция ва суҳбатларини мунтазам тинглашади. Ўрта Осиёда энг яхши ҳисобланган қўриқхонамиз иши билан танишадилар.

Қўриқхонамизнинг жаҳондаги илмий ташкилотлар билан ҳамкорлиги ҳам диққатга лойиқдир. Масалан, ўтган йили Москвада бўлиб ўтган жаҳон орнитологлари конгресси қатнашчиларининг катта группаси бу ерда бўлиб, қўриқхонамиз фаолиятига юқори баҳо бердилар. ГФР, Венгрия, Чехословакия ва ГДРдан келган меҳмонлар ишларимизга қизиқиш билан қарадилар. Бу пайтда биз тошкентлик ўлкашунос К. Симоновнинг қушларидан ташкил топган музейини намойиш қилаётган эдик. Меҳмонлар олган таассуротларини қўриқхона таклифлар китобига самимият билан ёзиб қолдирдилар.

Август ойида эса Осиё ва Африка мамлакатларининг табиатни муҳофаза қилиш бўйича халқаро симпозиуми қатнашчилари меҳмон бўлишди. Жазоир, Конго, Бурунди ва Хитойдан келган ҳамкасбларимиз мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилиш ишлари юқори савияда йўлга қўйилганлигини рўйи-рост айтишди.

Биз республикамиз ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг ниҳоятда бой коллекциясини ўрганиш ва кўпайтириш мақсадида олиб борилаётган хайрли тадқиқотлардан барча баробар манфаатдор бўлсин, деймиз.

В. ПЛЯСКИН,
«Чотқол» Давлат тоғ-ўрмон қўриқхонасининг катта илмий ходими.

ҚУЙИ ФИЗКУЛЬТУРА КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

КУНДАЛИК ЭҲТИЁЖГА АЙЛАНМОҚДА

Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз ремонти заводи коллективи ишлаб чиқаришда катта ютуқларга эришиш билан бир қаторда жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишга алоҳида эътибор бермоқда.

Заводда дизель цехи силлиқловчиси Саодат Муродов раислигида 13 кишидан иборат физкультура Совети иш олиб боряпти. Совет аъзолари орасида дизель цехи бригада бошлиғи Вячеслав Лонгинов, электроаппарат цехи слесари Михаил Приходко, ғилдирак цехи токари Баҳодир Абдуллаев, ремонт-қурилиш цехи дурадгори Абдураҳмон Алимардонов сингари турли касб эгаларини учратиш мумкин. Уларнинг ташаббускорликлари туфайли заводда стол тенниси, баскетбол, футбол, ГТО кўпкураши, саломатлик группаси секциялари мунтазам ишлаб турибди. Тўгаракларга асосан жамоатчи инструкторлар жалб қилинган бўлиб, ҳафтада уч марта машғулотлар ўтказиб турилади.

Ишчиларнинг спорт билан астойдил шуғулланишлари ўз самарасини кўрсатмоқда. Ўтган йили завод темирйўлчилари район спартакиадасида, «Локомотив» кўнгилли спорт жамияти тармоқлари биринчилигида актив иштирок этдилар. ГТО кўп курашчилари Мари шаҳрида бўлиб ўтган Ўрта Осиё темирйўли бошқармаси спартакиадасида фахрли учинчи ўринни эгаллаб, темирйўл касаба союз жамияти мусобақасида бош совринни қўлга киритдилар. Шашкадан биринчи, футбол, теннис, баскетбол, волейбол, шахмат турлари бўйича иккинчи ўринни олдилар.

Заводда малакали спортчилар кўплаб топилади. Ўтган йили 600 дан зиёд ГТО нишондорлари тайёрланди. Стол тенниси бўйича Эркин Нишонов ва Эдуард Узоқовлар СССР спорт мастерлигига номзодлик талабларини бажаришди. Физкультура Советининг раиси Саодат Муродов мерганлик бўйича мастерлик нормативини топширди.

Завод маъмурияти ишчи-хизматчиларнинг ишдан бўш вақтларида мароқли ҳордиқ чиқаришлари учун зарур қулайликларни яратиб беришга интилмоқда. Тошкент денгизидаги дам олиш уйи, Сирдарё соҳилларидаги овчилар ва балиқчилар уйи улар ихтиёрида. Чимён, Бурчмулла, Хўжакент тоғларига ва Фарғона водийсига уюштирилаётган саёҳатлардан ишчилар бой таассуротлар билан қайтмоқдалар.

Физкультура ва спорт билан шуғулланиш завод коллективининг кундалик эҳтиёжига айланиб бормоқда.

А. ПУЛАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40— Мультфильм. 2-серия. 10.00 — Бадиий фильм. 11.35 — «Горнчилар, қаердасиз?» 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — «Уфқ». 17.20 — Концерт. 17.50 — Ҳужжатли фильм. 18.15 — «Шахмат мактаби». 18.45 — «Миллионлар ленинча университети». 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Алкоголизм ҳақида суҳбатлар». 20.00 — Киноэтюд. 20.05 — Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — Телевизион фильм премьераси. 23.05 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.15 — Телевизион ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.45 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.15 ва 13.40 — Испан тили. 11.05 — Жамиятшунослик. 11.35 ва 12.40 — Физика. 12.05 «Сиз яратган боғ». 13.10 — Л. Н. Толстой. 9-синф. 14.10 — В. Верасаев. 14.55 — «Мимино» Бадиий фильм. 16.30 ва 18.30 Янгиликлар. 18.45 — «Ҳамдўстлик». 19.20 — Жаҳон халқларининг ижоди. 19.50 — Чанғи спорти. 20.30 — «Тунингиз хайирли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 —Волейбол бўйича СССР чемпионати. «Автомобилист» (Ленинград) — «Радиотехник» (Рига). 21.30 — «Время». 22.05 — Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 11.30 — «Фонарик». 12.00 — Телефильм. 12.30 — Бадиий фильм. 1-серия. 18.05 — Мультфильм. 18.45 — Кинопублицист экран. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Катта пойгалар». 19.55 — Инсон ва қонун. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Сара уруғ — ҳосил бўлиқ». 22.30 — Бадиий фильм. 00.05 — Янгиликлар.

ЎзТВ-II. 18.15 — Она тили. 18.45 — Реклама. 19.00 — Назарий механика. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Немис тили. 20.50 — Телефильм. 21.00 — Шеърият дафтаридан. 21.30 — МТ-II.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

11 февралдан бошлаб Тошкентда биринчи марта

«АРАЛАШ ҲАЙВОНЛАР ГРУППАСИ» АТТРАКЦИОНИ

Ўргатувчи — РСФСР халқ артисти Тереза ДУРОВА.
2 бўлимдан иборат катта ранг-баранг программа.
Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари эса 13.00, 16.00 ва 19.30 да.
Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача очиқ.
Телефонлар: 44-35-91, 44-31-40.

Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳузуридаги Тошкент Трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг

1-ТРОЛЛЕЙБУС ДЕПОСИ

(Т. Шевченко кўчаси, 28-уй)

Троллейбус машиналари ҳайдовчилари тайёрлаш курсларига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқиш давомида курсантларга ойига 70 сўмдан стипендия берилади, улар шаҳар трамвай ва троллейбусларида бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар. Бошқа шаҳарлардан келган ёлғиз курсантларга депо яқинидаги ётоқхонадан жой берилади. Курсантлар ва ҳайдовчилар баҳосининг 50 процентини тўлаш шарти билан формали кийим кечак билан таъминланадилар.

Машғулотлар группаларнинг тўлишига қараб бошланади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети юстиция бўлими ва Куйбишев район халқ суди шаҳар адвокатлар коллегияси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган юрист Николай Иванович Баркановга қизи

Людмила Николаевна БЕРЕЗОВСКАЯнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—333885, 325747; 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325553; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Р. 06083. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1540. 14